

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 16. De impedimentis ad matrimonium contrahendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

diluuium ob penuriam generis humani tenebantur ho-
mines contrahere matrimonium ex iure diuino natu-
rali. Ita D. Thom. quodl. 7. art. 17. & in addit. qu. 41. art. 1.
ad 1. D. Bonau. in 4. q. 16. art. 1. qu. 3. Durand. quæst. 2. Palud.
quæst. 3. nu. 4. Ratio est, quia ex iure diuino naturali pro-
tinetur subuenire toti: sed propagatio speciei humanæ
pendet ex singulis hominib. per legitimam generationem
procreatis, ergo in penuria ac defectu speciei humanæ
tenentur homines ad actus matrimoniales exercendos.
Dico secundum: Modo post multiplicationem humanæ
speciei singuli homines singulariter sumpti deobligan-
tur ab hoc naturali iure. Dixi, singulariter, quia non
sumpti, vt continent totam speciem humanam, ad hoc
eo iure adstringuntur. Ac proinde si omnes omnino sin-
gulares matrimonio abstinerent, tenerentur Principes
communitatis aliquos cogere ad nuptum. Ita D. Thom.
Bonau. Sor. Durand. Palud. locis citatis. Cum igitur D.
Paul. 1. Cor. 7. dixit, loquendo de virginitate seruanda: *U-
lo autem omnes homines esse sicut me ipsum*, verbum, omnes
sumit diuisim, non vero coniunctim. Dico tertium: In
modo ob pestes aut bella, tanta facta esset humanæ spe-
ciei diminutio, quanta fuit in exordio mundi, & post di-
luuium, etiam obligarentur ex ipso naturali iure singuli
homines ad contrahendum matrimonium. Hæc con-
clusio claret ex ratione adducta in primo dicto. Neque
ab hoc implendo naturali iure deobligarentur, qui vo-
tum haberent castitatis ex vi præcisa ipsius voti. Ita Du-
rand. & Argentin. & Sorus citati. Paludius in 4. d. 16. d. 1.
Viuald. de matrimon. Ratio est, quia votum semper in-
cludit conditionem, nisi obstet maius bonum, maiusque
ius: tunc vero maius esset bonum conseruatio speciei
maiusque vinculum ius naturale, obligans individuum
ad conseruandam speciem.

CAPVT XVI.
DE IMPEDIMENTIS
ad matrimonium contrahendum.

De

De impedimentis in com-
muni. §. 1.

- 1 Quotuplex est impedimentum matrimony.
- 2 An Ecclesia possit statuere impedimenta ad matrimonium.
- 3 An Princeps, aut Respublica secularis possit impedimenta statuere ad matrimonium.
- 4 An vere contrahant, qui contrahunt, arbitantes se habere impedimentum dirimens ad contrahendum.

1 **Q**VAESTIO. Quotuplex est impedimentum ad matrimonium contrahendum? **R**ESP. Duplex, aut enim impedit & non dirimit, hoc est; ita obstat, ut qui contrahunt cum tali impedimento, peccent, sed vere nubant. Aut impedit, ac dirimit, hoc est, ita obstat, ut non solum peccent, qui cum eo contrahunt, sed etiam non vere nubant. Ita communiter Doctores cum D. Thom. in 4. d. 34. q. 1. art. 1. in corp.

2 **Q**VAEST. Potestne Ecclesia statuere impedimenta dirimentia matrimonium? **R**ESP. Potest. Oppositum docuit Lutherus, sed est Catholica veritas definita in Conc. Trident. sess. 23. canon. 4. de sacramen. matrimo. atque cap. 1. statutum impedimentum dirimens his verbis.

Qui aliter, quam presente paroch. &c. matrimonium contrahere attētabunt, eos sancta synodus ad sic cōtrahendū omnino inhabiles reddi, & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit. Ratio adducitur à D. Thom. in d. 40. art. 4. ad 2. Palud. supra quest. 4. num. 24. Victor. de matrimo. 2. p. num. 12. quia Ecclesia habet vim super ipsum contractum naturalem, ac proinde potest apponere conditiones ipsum confirmantes, aut irritantes.

3 **Q**VAEST. Potestne Princeps secularis, aut Respublica statuere impedimenta dirimentia matrimonium? **R**ESP. Dico primum. Respublica civilis infidelium, quia Ecclesiae non subiacēt. Itemque Respublica civilis christiana, si suae iurisdictioni relinquatur, potest valida impedi-

menta apponere naturali, ac civili contractui matrimo-
 niali. Ita Victoria loco citato. Ruardus artic. 10. Sor. in 4. d.
 34. quæst. 1. art. 1. conclus. 1. D. Thom. ibidem. art. ad 4. Ra-
 tio est, quia Princeps, ac Respublica civilis possunt præ-
 cipere aut prohibere, quod prodest, aut obest bono com-
 muni: sed vnum è rebus bono communi vehementer
 conducentibus, est matrimonium, ergo circa illud pos-
 sunt Principes sæculares, ac Respublica civilis aliqua
 statuere, vt est contractus naturalis. De factovero ita sta-
 tutum est, L. Sororis. §. si quis L. Semper. 7. si Senatorum l.
 fin. ff. de ritu nuptiarum. Dico secundum. Ecclesia potest
 huiusmodi Principum sæcularium, & Reipublicæ civilis
 leges circa matrimonium irritare, & annullare. Ita D.
 Thom. in 4. d. 42. quæst. 2. artic. 2. ad 4. Palud. in 2. dist. 26.
 quæst. 3. numer. 12. & 13. Vict. & Sor. supra. Ratio est quia
 potestas corporalis, & temporalis subiacet potestati spi-
 rituali, & æternæ. Principes vero, & Respublica sæcula-
 ris habent solam potestatem corporalem, & tempora-
 lem. Ecclesia vero habet potestatem spirituales, & æ-
 ternam, ergo &c. Dico tertium. Leges circa matrimo-
 nium conditæ à Republica, seu Principe sæculari, que
 tenentur ab Ecclesia non approbantur, eo ipso nullæ sunt
 & irritæ. Ita decernitur cap. Ecclesia S. Mariæ de consue-
 Et iuxta hanc conclusionem intelligendus est D. Tho-
 in 4. dist. 42. q. 2. artic. 2. ad 4. Palud. d. 26. q. 3. num. 11.
 Abb. & Felin. cap. 1. de sponsalib. Couar. de matrimonio
 cap. 6. §. 10. num. 16. Gloss cap. 1. 30. quæst. 3. cum absoluit
 videntur asserere nil posse Principem, ac Rempublicam
 sæcularem circa matrimonium statuere. Hoc est iuxta
 ipsius Ecclesiæ decretum in cap. Ecclesia citato.

4. QUÆST. Contrahunt duo, habiles quidem ad contrahen-
 dum, sed ex errore arbitrantur inter se esse verum impedimen-
 tum dirimens, intendentes tamen facere quantum possunt, &
 contrahere, quantum ad contrahendum habiles sunt, rogantur
 verum contrahunt matrimonium? R E S P. Supposito quibus
 quidem creditu difficillima: ea tamen data, & confessa,
 respondeo affirmatiue. Ita Archid. & Rosella quos citat
 Sylu. matrimon. 8. quæst. 13. Couar. de matrimon. 2. p. cap. 3.
 num. 7. num. 2. Probatur efficaciter à simili. Nam si quis
 ex priuato errore putet non esse sacramentum baptis-
 tami

tamen intendat illud si forte est, suscipere à baptizante sub vera forma, verum suscipit baptismum, vt docet communis cum D. Thom. in 4. d. 30. quest. 1. art. secundo ad 1. ergo & verum contrahet cum simili priuato errore matrimonium.

De impedimentis dirimentibus matrimonium. §. 2.

1 Quot sunt impedimenta dirimentia.

1 QVAESTIO. Quot sunt impedimenta dirimentia matrimonium? R E S P. Duodecim, quæ his versibus continentur.

Error, Conditio, Votum, Cognatio, Crimen.
Cultus disparitas, Vis, Ordo, Ligamen, Honestas.
Si sis affinis Si forte coire nequibus.

De impedimento Erroris. Sect. 1.

1 Quotuplex est error.

2 Qui error dirimit matrimonium.

3 Quo iure error dirimit matrimonium.

1 QVAESTIO. Quotuplex est error? R E S P. Quadriplex, nimirum personæ, conditionis, qualitatis, fortunæ. Error personæ interuenit, cum putatur esse Socrates, qui est Plato. Error conditionis, cum putatur esse liber, qui est seruus. Error qualitatis, cū putatur esse bonus, qui est malus. Error fortunæ, cum putatur esse diues, qui est pauper.

2 QVAEST. Qui horum errorum dirimit matrimonium? R E S P. Dico primum. Dirimit error personæ. Ita communiter Doctores in 4. d. 30. Habetur cap. primo 29. q. 1. ca. Tua nos. de sponsalib. Ratio est, quia in eo errore deficit consensus in matrimonium. Dico secundum. Si in errore qualitatis, & fortunæ interueniat etiam error personæ, non sit validum matrimonium. Ita Magist. citato loco, & D. Thom. in 4. d. 30. quest. 1. art. 2. ad 3. Richard. ibid. artic. 1. quest. 2. ad 2. Gabr. quest. 1. artic. 2. conclus. 4. Nauar. in sum.

Z z 3

cap.

cap. 22. numer. 32. Hæc constat ex superiori conclusione
 Dico *tertium*. Si in errore qualitatis, & fortunæ appo-
 tur ipsa qualitas, & fortuna, vt conditio line qua nocet
 tur consensus: matrimonium factum sub tali conditio-
 ne, ea deficiente, est nullum. Hæc claret ex terminis
 lam manifestius ostendam, cum me de consensu con-
 iuncto interrogaueris. Dico *quartum*. Error condi-
 tionis dirimit matrimonium. Sed hæc de te me peculiariter
 sciscitaberis.

3 *Quo iure error persona dirimit matrimonium?* R. e. i.
 Iure naturali. Ita D. Thom. *ubi sup.* Palud. in 4. d. 2.
 quest. 1. num. 8. Victor. de matrimon. num. 270. Soc. in 4.
 30. quest. 1. art. 1. concl. 1. Viuald. de matrimon. n. 127. Hæc
 est, quia deficiente consensu, naturaliter deficit matri-
 monium: sed in errore personæ deficit consensus, ergo
 &c.

De impedimento Conditionis. Sect. 2.

- 1 *Quæ conditio dirimit matrimonium.*
- 2 *An sit validum matrimonium cum serua ad tem-
 pus.*
- 3 *Quæ ignorantia seruitutis validet matrimonium.*
- 4 *An sit validum matrimonium cum ancilla, quam
 dominus tradit nuptui.*
- 5 *An serui, & ancillæ sit validum matrimonium ig-
 norata seruitute.*
- 6 *An valide contrahat mancipium inscio domino, v.
 contradicente.*
- 7 *An dominus teneatur consentire mancipij nup-
 tui.*
- 8 *An teneatur seruus potius domini seruitio, quam
 uxori.*

QUÆSTIO. *Quæ conditio dirimit matrimonium?*
RESP. *Conditio seruitutis ignoratæ, igitur si libet*
 So-

Socrates contrahat cum Bertha ancilla, arbitrans Bertham esse liberam, nullum contrahit matrimonium. Ita Doctores in 4. d. 36. D. Thom. qu. 1. art. 1. ad 3. Durand. q. 1. ad 2. Bonavent. ar. 1. ad 2. Scot. q. 1. Palud. q. 1. nu. 8. Nam ita decretum est, & irritatum tale coniugium ab Ecclesia e. ad nostram, de coniug. ser. cap. si quis lib. c. si quis ingenuus c. si femina. 29. q. 2. Limitatur ista propositio à Richard. 4. d. 39. qu. 1. ar. 1. Navarr. cap. 22. num. 33. Tolet. lib. 7. c. 3. num. 6. nisi qui errat, sic contrahat, quod esset paratus contrahere etiam cognita tali conditione seruitutis. Veruntamen oppositum mihi videtur probabilius, ut dicam infra num. 3. Mora autem fuit Ecclesia ex grauissimis rationibus. Nam in eo coniugio læderetur liber coniux in tribus bonis, quæ Doctores assignant matrimonio; nempe in bono prolis, quia eam non habebit in sua potestate. In bono fidei, quia coniux seruituti addictus non potest libero coniugi debitum, ad quod per coniugium obligatur, libere reddere: nam potest tempore necessario à domino in labore occupari. In bono separationis, quia poterit seruus à domino in alium locum duci, aut vendi. Hinc aperte apparet hoc impedimentum non dirimere coniugium infidelium, qui Ecclesie legibus non subiacent. Dixi conditionem ignoratæ seruitutis esse impedimentum dirimens, quia si liber contrahit scienter cum ancilla, aut e contra, verum contrahit matrimonium. Ita communiter Doctores cum D. Thom. in 4. d. 36. Sylu. matrimon. 8. q. 3. Couar. de matrimon. 2. p. cap. 4. §. 7. nu. 1. & Gloss. cap. vlt. de coniug. seru. Tolet. lib. 7. c. 3. nu. & expresse habetur ca. Proposuit. de coniug. seru.

2 QVAEST. Estne validum matrimonium contractum cum libera ad tempus tantummodo, postea vero futura ancilla, & e contra, ignorata à libero seruitute? RESP. Minime. Ita Angel. matrimon. 3. imped. 4. numer. 6. probatque ex L. Statu liberi ff. de statu lib. Ratio legis est, quia quidquid à tali fit, non fit ut libero, sed ut addicto veræ seruituti.

3 QVAEST. Quæ ignorantia satis est ad hoc impedimentum? RESP. Sufficit ignorantia, tam antecedens, quam etiam comitans, (ut loquuntur Theologi.) Ita D. Anton. 3. p. tit. 1. cap. 3. Scot. in 4. d. 35. art. 2. Ledesm. 2. 4. q. 53. art. 1. Ratio est.

est, quia ignorantia concomitans facit non voluntarium, hoc est inuoluntarium negative ut docet D. Thom. *quest. 76. art. 3.* Cum igitur ad matrimonium requiratur maxima libertas, fit, ut hoc inuoluntarium negative sit ad illud dirimendum.

4 QVÆST. Estne validum matrimonium cum ancilla, ignorata seruitute, quam dominus ipse tradit nuptus, cui liberatur? RESP. Validum. Ita Hostiensis, Abbas, & communiter Doctores *cap. final. de coniug. seruit. Sylu. matrim. 3. q. 2. Angel. matrim. 3. imped. 4. nu. 7. Scot. d. 35. art. 2. Navar. in sum. cap. 22. numer. 33. Viuald. de matrim. num. 124.* Habetur in *Authentic. de nupt. §. si vero collat. 4.* Ratio est, quia eo ipso, quod dominus, præfato modo, ancillam superius tradit ingenuo, ipsam manumittit, donatque liberat. Imo si scienti conditionem seruitutis ancillam domo tradit in uxorem cum dote, eo ipso illam manumittit, & libertate donat. Ita habetur *L. unica. §. sed si quis homin. Cod. de latina liber. notat Gloss. cap. illud de præsumpt. eisdem Panor.* Ratio est, quia dos solis liberis concedi præsumitur.

5 QVÆST. Contrahitne verum matrimonium seruus nuptus, qui ignorat esse ancillam, & e contra? RESP. Contrahit. Ita D. Thom. *in 4. d. 36. qu. 1. art. 1. ad 1. Scot. 4. 1. §. dico ergo Durand. quest. 1. Palud. quest. 1. num. 9. Armbr. ver. matr. nu. 5.* Ratio est, quia nulli in hoc contractu fit iniuria, cum æqua maneat vtriusque partis conditio.

6 QVÆST. Potestne mancipium valide contrahere matrimonium inscio domino, aut eo contradicente? RESP. Potest. Ita habetur *cap. Omnibus 29. quest. 2. & cap. 1. de coniug. seruit.* Tradunt communiter Doctores *in 4. d. 36.* Ratio est, quia contrahere matrimonium est iuri naturali congruum: seruitus autem est de iure positio: ius autem positium non potest derogare iuri naturali, neque ijs, que iuri naturali sunt conformia.

7 QVÆST. Teneturne dominus consentire in coniugio mancipij sui? RESP. Minime. Peccat tamen grauius, et genere suo, impedimento illius matrimonium, minus verberibus, aut aliqua iniqua ratione. Item grauius peccat, absque alia urgente graui necessitate tale mancipium

cipium vendendo in longinquam regionem, vbi neque-
at vti matrimonio. Ita D. Thom. in 4. d. 30. *quest. 1. ad. 4.*
Palud. *quest. 2. num. 9.* Richard. & Sorus. citati. D. Anton.
3. p. tit. i. cap. 3. *Gloss. cap. 1. de coniug. seru.* à quibus Auctori-
bus immerito recessit Tolet. *lib. 7. cap. 3. num. 3.* Ratio est,
quia in vtroque euentu ira contra ius naturale, quod ser-
uus habet ad contrahendum.

8 *QVÆST. Contraxit mancipium inuito domino, aut saltem
in scio, rogo, an potius matrimonij vsui, quam domini seruitio
tensatur?* RESP. Potius domini seruitio, quam matrimo-
nij vsui tenetur, regulariter loquendo. Itaque si eodem
tempore satisfaciendum sit duorum vni, nempe aut vxor-
i, virove exigendi debitum conjugale, aut domino
postulanti, & iubenti seruitium ab ancilla, aut seruo,
potius tunc tenetur domino, quam coniugi. Dixi, regu-
lariter, quia si ex negatione debiti esset periculū in-
continentie, aut aliud graue detrimentum, tunc ius naturale
matrimonij, anteferendū iuri gētium seruitutis, vt notat
Panor. *ca. 1. de coniug. seru.* D. Tho. in 4. d. 36. *ar. 2. ad 3.* Sor.
in 4. d. 35. *qu. 1. ar. 1. ad 2.* Hoc autē periculum incontinen-
tiæ oriri debet ex fragilitate, non ex malitia, & luxuria.
Doctrina tradita est à D. Thom. *loco allegato.* Richard. in
4. d. 36. *art. 4. quest. 1.* Bonauent. *art. 1. quest. 1.* Durand. *que.*
2. Palud. *quest. 2. num. 14.* & communis Theologorum,
Nau. in *sum. capit. 22. num. 33.* Ex qua oppositum omnino
asserendum, cum dominus tale matrimonium sciuit, &
in eo consensit, vt notat Armil. *verb. matrimon. nu. 6.*

De impedimento Voti. Sect. 3.

- 1 *Quod votum dirimit matrimonium.*
- 2 *Quo iure votum solemne dirimat matrimonium.*
- 3 *An consummato matrimonio, liceat coniugibus pro-
fiteri religionem.*
- 4 *An teneatur maritus post professionem religionis
redire ad vxorem.*

1 *QVÆSTIO. Quod votum dirimit matrimonium?* RESP.
Dico primum. Votum solemne castitatis, fit autē
votum solemne, vel per professionem validam in
aliqua religione approbata, vel per susceptionem sacri
ordinis.

ordinis, vt iam dixi *sup. cap. 6. §. 2. num. 19.* docentur D. Thom. 2. 2. *quest. 8. art. 7.* Scot. *in 4. d. 38. quest. unica.* Richard. *ibidem artic. 7. quest. 3.* Palud. *quest. 1. num. 10.* Haberurque *in cap. 1. de de voto, lib. 6.* Fit autem expressa professio, cum fit verbis coram legitimo superiore, potest illam acceptare nomine Ecclesie, siue fiat in publico, siue in secreto, vt notat Durand. *in 4. d. 38. quest. 1.* Richard. Scot. *proxime,* haberurque *in capit. Insinuante. Qui clerici vel vouentes,* contra Magistrum loco citato. Fit tacita professio gestationem habitus professorum Religiosorum proprii per triennium, minime reclamante tali proficere. Ita Diu. Thom. *in 4. dist. 38. quest. 1. artic. 2. quest. 3. ad 2.* Richard. *proxime,* Palud. citatus *num. 19.* Gloss. *cap. 1. Qui clerici, vel vouentes,* haberur *cap. Statutus, de regulariis.* secundum Tolet. *lib. 7. capit. 4. numer. 1.* fit per hoc, quod quis post annum probationis actum professi facit, ac se vt professum gerit. Dico *secundum.* Votum solenne siue per susceptionem sacri ordinis, siue per professionem Religionis probatae, dirimit matrimonium post illud contractum. Ita habetur *ca. insinuante. Qui clerici, vel vouentes. ca. unico de voto.* Conc. Trid. *sessi. 24. can. 9.* Dicitur *seruatum.* Votum solenne Religionis factum post matrimonium contractum, dirimit illud ratum, nondum consummatum. Ita D. Thom. *in 4. d. 27. qu. 1. ar. 3. qu. 2. ad 2.* Richard. *ibidem ar. 2. qu. 1.* Durand. *qu. 1.* Palud. *qua. 3. Scot. d. 31. que. unica.* Haberur *cap. 2. et ca. Ex publico de consuetudinibus coniugaz.* Est enim hoc priuilegiu a Christo Domino Religionis concessum, iuxta commune Doctorum interpretamentum, atque proloquium. Probatu hęc conclusio ab aliquibus ex eo, quod Christus Dominus a nuptijs Ioannem vocauit, coaptauitque in Apostolatam, vt videtur asserere D. Hieron. *in prolog. Euangelij Ioannis,* et in *prolog. Apocalypsis.* D. August. *in prolog. operum. Ioan. Palud. in 4. d. 27. que. 3. nu. 25.* Maior. *ibidem quest. 2.* Almain. *de peccatis. Eccles. ca. 15.* Quia tamen hęc opinio falsa esse probatur a Cardinale Baronio *tomo 1. ann. Christi. 31. fol. 106. parum* firma est illorum probatio. Hinc factum fuit, vt intra duorum mensium spacium concedant coniugibus ad deliberandum, an illis ante consummationem matrimonij vtilius sit ad religionem migrare, intra quod spacium

pouet

neuter alteri teneretur debitum reddere. Ita habetur *capit. Verum, capit. Ex publico, de conuers. coniug. capit. Desponsatam, cap. Decreta 27. quest. 2.* Notat D. Thom. & Richar. *Supra. Sotus d. 27. qua. 1. ar. 4.* Ideo rectè asserit Couarru. peccare mortaliter sponsum, vi comprimentem sponsam intra illos duos menses, volentem ingredi monasterium, & profiteri. Nomine vero religionis comprehenditur religio sancti Ioannis, vt contra Sotum asserit Nauarr, *libr. 3. conf. in 2. consilio de conuers. coniug. Card. quest. 178.* claretque assertum ex statutis illius Religionis ab Ecclesia approbatis: fit enim in ea vera castitatis professio. Nō tamen tertij ordinis Dominicanorum, & Franciscanorū, quanquam sint Religiones approbatae, sic Tolet. *libr. 7. ca. 4. num. 1.* Dico *quartum.* Votum solemne per susceptionem sacri ordinis non dirimit matrimonium ratum ante illud celebratum. Ita textit in *Extrauag. Antiqua, de voto.* Dico *quintum.* Votum solemne, siue per professionem, siue per susceptionem sacri ordinis, non dirimit matrimonium consummatum. Ita habetur *cap. Notificasti 23. quest. 5. cap. Sunt qui, capit. Agathosa, cap. Cum societas 27. qua. 2. cap. Placet, de conuers. coniug.* Quamquam consummatum fuerit per vim. Ita Richard. *in 4. dist. 27. art. 2. quest. 4. ad 1.* Durand. *quest. 2.* Palud. *quest. 3. num. 10.* Sot. *quest. 1. art. 4. §. quod autem.* D. Anton. *3. p. titul. 6. cap. 21. §. 1.* Couar. *de matrimon. 2. p. cap. 7. num. 4. num. 10. p. 2.* Ledel. *2. 4. quest. 63. art. 3.* Consummatum, inquam, per veram copulam, non attentatam, vt notant Palud. & Sot. Ratio est, quia per copulam iam mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir. Dico *sextum.* Votum simplex castitatis emissum in Societate sacrosancta IESV post expletum biennium nouitatis dirimit matrimonium postea contractum. Ita decreuit Gregor. XIII. propria constitutione, anno Domini 1584. notat Card. Tol. *lib. 7. cap. 4. num. 1.* Dico *septimum.* Nullum aliud simplex castitatis votum dirimit matrimonium. Ita constans est Doctorum sensus *in 4. d. 38.*

2. QVÆST. Quo iure dirimitur matrimonium contractum post solemne castitatis votum, aut post simplex in Religione Societatis IESV? R E S P. Solo iure ecclesiastico. Ita Canonista *in cap. 1. Qui clerici, vel conuertes.* Gloss. Abbas, &

Hosti-

Hostiensis. Guandan. quodl. 5. que. 28. Scot. in 4. d. 31. Richard. art. 7. qu. 2. ad ultim. Palud. qu. 9. num. 49. Anselm. matrim. 3. imped. 5. Rosella. imped. 4. Abulen. cap. 30. Nam qu. 36. Caiet. 2. 2. qu. 88. art. 7. Ratio est, quia seculum Ecclesie determinatione tam Deo traditur per votum simplex, quam per solemne, non minus enim obligatur quo ad Deum voto simplici, quam solemni, ut dicitur Celestinus III. ca. Rursus. Qui clerici, vel vouentes. Iuxta probabiliorem sententiam. Nam oppositum alicuius D. Thom. 4. d. 38. quest. 1. art. 3. quest. 3. Durand. quest. 1. quest. 2. art. 1. & lib. 7. iust. qu. 2. art. 5. Ledesm. 2. 4. quest. 1. art. 4. Cou. de matrim. 2. p. c. 7. §. 4. nu. 7. Vivald. de matrim. num. 142. aiuntque votum solemne dirimere naturaliter matrimonium. Ratio eorum est, quia votum simplex est sola quedam promissio: votum autem solemne, est realis traditio. Facile veruntamen tollitur fundamentum, quia negamus in voto simplici non fieri Deo totam vouentis traditionem.

3. QVÆST. Licetne aliquando coniugibus, consummato iam matrimonio, ingredi Religionem? R E S P. Dico primum. Probabile est posse coniugem compressam vi, ac obliam à suo coniuge intra duos primos menses à iure confos ad deliberandum de Religione profitenda, Religionem ingredi, ac profiteri invito altero coniuge, in sæculo remanente. Ita Palud. in 4. d. 27. quest. 3. numer. 10. Sylu. diu. ritum. que. 5. Armil. eodem verb. num. 6. Ratio est, quia dolus, ac fraus nemini patrocinari debeat, ut est iuristarum proloquium. Dico secundum. Cum alter coniux licite potest negare debitum consortium perpetuum, potestque se ab eo separare quo ad torum, & cohabitationem, tunc potest, eo invito Religionem profiteri, aut sacris ordinibus initiari in sæculo. Ita Palu. proxime. Scot. art. 4. citata que. Sylu. diuortium. §. 13. Armil. eodem num. 11. Habetur de profitenda Religione cap. Agathosa. 27. que. 27. ca. constitutus, ca. Veniens, de conuers. ca. De sacris ordinibus suscipiendis habetur expresse, cap. Mulier, de conuers. coniug. Dico tertium. De communi consensu potest vterque coniux post consummationem matrimonij Religionem profiteri, cap. Cum sis, ca. Verbitus, de conuers. coniug. 27. quest. 1. Oportet autem (si iuue-

nes sunt) vt ambo profiteantur simul, nec vnus recipiatur ad profitendum, altero in sæculo remanente. Ita dicitur *ca. Cum sis*, citato, & *ca. Ad Apostolicam de conuersione coniug.* Tempus autem profitendi non oportet, vt mathematicè expectetur, hoc est, vt in eodem puncto temporis profiteantur, sed moraliter, ne detur periculum morale, vt qui post professurus est, redeat ad sæculum. Ratio est, quia aliter coniux adolescens remanens in sæculo periculo incontinentiæ maneret expositus, quod quidem, velis, vt aiunt, ac remis omnino fugiendum, iuxta Pauli consilium: *Melius est nubere, quam vri.* Per hanc vero professionem non rumpitur vinculum matrimonij (vt soluitur vinculum matrimonij tantum rati) sed adhuc remanent veri coniuges, *cap. Si quis 27. quest. 2. ex 6.* Synodo generali. *cap. Ex publico. de conuers. coniug.* Hinc manifestè colligitur posse coniugem proeclatæ ætatis, in quo non est periculum incontinentiæ, facultate donare alterum consortem, vt Religionem profiteatur, eo remanente in sæculo. Occurrit vero non leue dubium, an possit ille talem facultatem reuocare. Cui respondeo. Peccat mortaliter eam absque iusta causa reuocando. Ita Scotus in *4. d. 32. quest. 1. art. 2.* Durand. *qu. 2. ar. 3.* Palud. *qu. 2. num. 17.*

4. **QVÆST.** *Contessit vxor iuueni marito facultatem profitendi Religionem, inscia quidem se teneri etiam Religionem profiteri, ne remaneat exposita periculo incontinentiæ. Rogo, an ea reuente Religionem profiteri, teneatur maritus professus ad vxorem redire, & vitam conjugalem cum illa agere* **RES P.** Tenetur. Ita Gloss. *cap. Agathosa 27. quest. 2. ver. vel ipsa.* Scot. in *4. d. 27. qu. 1. art. 4.* Scot. & Durand. citati. Videturque aperta decisio *cap. 1. & cap. Ex parte Abbatis. de conuers. coniug.* Ratio est, quia talis facultas fuit ex ignorantia præstita, & ideo nulla ad professionem faciendam validè, obligantemque ad remanendum in Religionem, hinc apertè colligitur, teneri vxorem consciam iuris, quæ tali facultate maritum donauit, sub mortali Religionem profiteri, esseque ad professionem compellendam. Ita habetur *capit. Agathosa citato, & cap. Qui vxorem 33. quest. 5.* Gloss. Durand. Scotus, & alij citati. Ratio est, quia talis confessus

sus

sus in professionem mariti inuoluit obligationem
fitendæ Religionis, quam ipsa probe sciebat,

De impedimento Cognationis. Sect. 4.

- 1 Quotuplex est cognatio.
- 2 Quot sunt lineæ cognationis naturalis.
- 3 Quot sunt gradus in lineis.
- 4 An gradus pro matrimonio sint computandi scilicet
dum ius canonicum.
- 5 Qui gradus in cognatione naturali dirimit natura-
li iure.
- 6 Qui gradus in cognatione naturali dirimit iure
ecclesiastico.
- 7 De cognatione spiritali.
- 8 De cognatione legali.
- 9 De gradibus cognationis legalis.

QUÆSTIO. Quotuplex est cognatio inducens impe-
dimentum dirimens ad matrimonium contrahendum
& quomodo definitur, & diuiditur? R E S P. Triplex
nimirum naturalis, legalis, spiritalis. Naturalis, est
sanguinitas duarum personarum, quarum vna ab altera
vel ab eadem descendunt, carnali propagatione.
Ita Præpositiu. in arbore consang. libr. 6. Nauar. cap. 22.
numer. 4. Diu. Thom. in 4. d. 40. artic. 1. Durand. questio.
Scot. que. unica. Palud. que. 1. num. 6. Diuiditur vero cog-
natio naturalis in agnationem, & cognationem. Ita
L. Iurisconsultus. ff. de gradib. affin. refertque Palud.
ubi proxime. Enimvero agnati dicuntur ij, qui per pater-
nam lineam; cognati vero, qui per maternam descen-
dunt; vt notat Couar. loco citato, numer. 2. §. ex eadem cog-
natio legalis, est propinquitas personarum ex adoptio-
ne vnus, ab altera proueniens. Ita Gloss. cap. unico, de cognat.
legal. Nauar. cap. 22. numer. 44. Viguer. in Instit. Cathol. ca. 20.
numer. 7. ex Palud. & Sylu. Est autem adoptare, legitime
assumere tertiam personam in filium, & nepotem, &c.
Adoptio autem, est extraneæ personæ in filium, vel ne-
potem,

potem, &c. legitima assumptio. Ita D Thom. in 4. d. 42. quest. 2. artic. 1. Durand. qu. 2. Sor. qu. 2. art. 1. Sylu. Armil. & alij Summistæ. verb. adoptio. Nomine extraneæ personæ veniunt, quicunque non erant sub potestate adoptantis, licet sanguinis propinquitate coniuncti, sic Mardochæus adoptavit Hester filiam fratris sui, Hest. 2. habetur Institut. de adoptionibus, §. sed hodie. Dixi legitima, quia secundum leges aliqui adoptare prohibentur. Eos referunt Palud. in 4. d. 42. qu. 1. art. 1. nu. 16. Sotus quest. 2. art. 1. ad 2. Sylu. adoptio. Prohibentur imprimis ij, qui sui iuris non sunt. 2. Minores viginti quinque annis. 3. Minor natu nequit adoptare maiorem natu, imo debet pater anteedere filium adoptatum annis octodecim. Institut. de adoptio. §. minorem natu. 4. Is, qui ob impotentiam non potest validum contrahere matrimonium, tales sunt spadones, castrati, frigidi, maleficiati perpetuo. L. 2. ff. de adoption. notat Div. Thom. loco proximo. §. Fœmina. Institut. de adoptionibus. §. Fœmina. 6. Sexagenarius adhuc vegetis viribus constans nequit adrogare. Verum tamen hæc persequi alienum est à nobis. Duplex autem est hæc cognatio legalis, vna est adoptio, altera est adrogatio. L. Generalis. ff. de adoption. Institut. eodem tit. nu. adoptio, notat D. Tho. citatus. Cou. de matr. 2. p. ca. 6. num. 5. Est autem latum discrimen inter adrogatum, & adoptatum. Nam adrogari nequit nisi ille, qui est sui iuris, adoptati verò potest etiam ille, qui est sub potestate parentum. Ratio est, quia adrogatus transit in potestatem adrogantis: adoptatus vero minime. Deinde quia licet tam adoptatus, quam adrogatus succedant parenti, aut avo adroganti, & adoptanti, mortuo ab intestato: adrogatus tamen habet legitimam in bonis adrogantis, à qua nequit excludi, sicut si esset legitimus: non ita adoptatus. Tertio, quia adrogatio fieri nequit absq; Principis auctoritate, adoptio vero fieri potest sola auctoritate magistratus competentis. Quarto, quia ad legitimam adrogationem requiritur, ut filius adrogatus interrogetur, an velit adrogari & similiter, ut interrogetur pater, an velit illū adrogare: ad adoptionem verò hæc celebritas non exigitur à iure. Ita Richa. in 4. d. 42. art. 2. qu. 1. ad 3. & Durand. supra. Cognatio spiritualis, est propinquitatis, personarum proveniens ex vera Baptismi, aut

Confir-

Confirmationis collatione: aut ex baptizati, vel confirmati susceptione. Duplex autem est hæc cognatio spiritualis. Paternitas nempe, & compaternitas. Paternitas remanet inter ipsum baptizatum, & baptizantem, & inter ipsum baptizatum, & paternos, inter confirmatum, & confirmantem, atque inter confirmatum, & paternos. Compaternitas manet inter susceptorem baptismi, & parentes baptizati, atque inter baptizantem, & parentes baptizati: similiter inter confirmati parentes, atque paternos confirmati, similiter inter confirmantem, & parentes confirmati. Ita nouissime decreuit Concilium Trullanense. 4. cap. 2. sublata omni alia cognationis spiritualis specie.

2. **QVÆST.** Quot sunt lineæ in cognatione naturalis?
RESP. Duæ: vna est recta, altera est transversa. Et vna linea ordo, seu ordinata collectio personarum sanguinitate coniunctarum. Linea recta, est collectio personarum quarum prima producit secundam, secunda tertiam, tertia quartam, quarta quintam, & deinceps, veluti pater filius, nepos, &c. descendendo, atque in hac collectione appellatur recta linea descendentium. Nam si in inferiori incipiamus sursum versus, appellatur recta linea ascendentium. Linea autem transversa, est collectio personarum, quæ ab vno, eodemque principio (stipsum appellant Doctores) sanguinis propinquitate emanantalis est collectio fratrum, patruelium, consobrinorum, amitorum, &c. Hanc autem lineam veluti scalam designant Doctores, personasque eius appellant gradus, quibus veluti descenditur à principio, ad principium, & ascenditur, à principio, ad principium, seu recta descendendo, seu ad latus oblique progrediendo.

3. **QVÆST.** Quot sunt in vnâquaque lineâ gradus?
RESP. Dico primum. Secundum ius canonicum in recta ascendentium, & descendentium lineâ, tot sunt gradus, quot sunt personæ, dempta extrema. v.g. Pater & filius sunt gradus personæ, dempta vna à qua incipimus, siue ascendendo, siue descendendo remanet altera, & ideo pater, & filius sunt in primo gradu rectæ lineæ. Pater, filius, nepos, sunt tres personæ, dempta vna, remanent duæ, ideo nepos & auus sunt in secundo gradu rectæ lineæ, proauus, & pronepos sunt

sunt in tertio: abauus, & abnepos in quarto, tritauus, & trinepos in quinto. Ita habetur *cap. Parentela. 35. quest. 5.* Dico *secundum*. Ex iure canonico in linea transuersa æquali (est autem linea transuersa æqualis quando duæ personæ distant in eodem gradu à communi stipite) quo gradu alter distat à communi principio, seu stipite, eodē distant, in se. v. g. Germani fratres à patre distant in primo gradu, eodem distant inter se. Dico *tertium*. Secundum ius canonicum in linea transuersa inæquali (id est, quando alter à communi stipite distat inæqualiter) quo gradu à communi stipite distat remotior, eodem distant inter se. Verbi gratia, fratris filius, & patruus sunt in secundo gradu collateralium, quia fratris filius, distat à communi stipite, id est ab auo in 2. gradu. Ita habetur *cap. si de consan. & affin.* Dico *quartum*. Secundum ius Cæsareum in vtraque linea, recta scilicet, & transuersa, siue æquali, siue inæquali, tot sunt gradus, quot numerantur personæ, vna dempta, à qua incipimus, v. g. duo fratres sunt in secundo gradu, quia cum patre à quo incipiunt numerati, faciunt tres personas. Has quatuor regulas supra positas tradunt D. Thom. in *4. d. 40. ar. 2.* Scot. *qu. unica.* Durand. & Palud. *quest. 1.* Richard. *art. 1.* Sorus *qu. 1. art. 2.* Couar. *de matr. 2. p. ca. 6. §. 6. nu. 2.* Lud. Molin. *tom. 1. iust. tract. 2. disput. 161.*

4 QVÆST. In causa matrimoniali secundum quod ius, computandi sunt gradus? R E S P. Secundum ius canonicum. Ita Gloss. in *arb. consang.* Francus *ca. 2. de arbore: in 6.* Couar. *de matrimon. 2. p. ca. 6. §. 6. num. 8.* dicens hanc esse communem opinionem. In hæreditatibus verò, & successionebus standum est iure Cæsareo, in vtroque foro. Ita citati Auctores adnotant, præcipue Couarruias, citans Ioan. And. & Præposit. Notat verò Molina in computatione iurisciuis, non dari primum gradum in linea collateralis, quia semper sunt tres personæ.

5 QVÆST. In quibus gradibus consanguinitatis prohibetur matrimonium iure naturali, & est irritum, si contrahi intendatur? R E S P. Opinio fuit grauissimorum Auctorum in omnibus gradibus rectæ lineæ, quamuis in infinitum protendatur, prohiberi matrimonium iure naturali. Ita Doctores in *4. dist. 40.* Richard. *artic. 1. quæ. 4.* Scot. *quest.*

Medull. Casuum.

A a a

unica

unica. Durand. *quest.* 1. Palud. *quest.* 1. num. 14. Maior. 2. D. Anton. 3. p. tit. 1. cap. 14. §. 2. Summistæ *ver. matrimon.* 8. *quest.* 6. Armil. num. 25. Victor. num. 295. Vigor. *insti.* cap. 16. §. 7. fol. 210. Caius iurisc. consult. & Gloss. in *L. Nuptis.* 4. ff. de ritu nupt. Praposit. & Gloss. in *ar. canon.* nouissimè docuit Tolet. lib. 7. cap. 5. numer. 7. Ratio est, quia in recta linea omnibus personis superioribus deberur reuerentia ab inferioribus, & ideo descendente quantumuis remotissimi, dicuntur filij superiorum, quibus descendunt, & ideo Christus Dominus appellatur filius David. Iuniores tamen Theologi in aliquibus gradibus agnoscunt hanc prohibitionem naturalem, non in omnibus. D. Bonauent. in 4. dist. 40. *quest.* 1. Dionys. Cath. qu. 1. §. *his visis.* Caietan. 2. 2. *quest.* 1. art. 9. eam agnoscunt in solo primo gradu, Sotus verò in 4. d. 40. *quest.* *unica.* art. 3. *concl.* 2. eam agnoscit etiam in secundo gradu, atque certum esse non promittendi tale impedimentum ultra 4. gradum. Idem tenet Angel. *Conuar. de matrim.* 2. p. ca. 6. §. 6. num. 12. ait tale impedimentum excurrere vsque ad 20. gradum. Ledesm. 1. q. 5. 3. dub. 2. docet tamdiu hoc impedimentum durare, quamdiu intercedit ius amicitiae, & familiaritatis. Dico secundum. In linea transfuersa consanguinitatis in primo gradu, datur huiusmodi impedimentum iuris naturalis. Ira Diu. Augustin. lib. 15. *civ. cap.* 16. Scot. in 4. dist. 4. Palud. *ibidem* *question.* 1. num. 23. Maior. *quest.* 3. Sot. *quest.* 1. art. 3. D. Anton. 3. p. tit. 1. cap. 14. §. 2. Cathar. lib. 1. *contra* Caietan. *cap. de matrim.* 2. p. cap. 6. §. 10. num. 1. Soto *de matrim.* lect. 10. *concl.* 2. Bellarm. *de matrim.* cap. 28. Aristot. lib. 2. *Poli.* Quamobrem merito grauius damnat Sotus opinionem Caietani oppositum asserentem. Ratio est, quia omnis, quantumuis Barbara natio, ab hoc matrimonio auertitur.

6 QVÆST. In quibus gradibus consanguinitatis prohibetur matrimonium iure Ecclesiastico? R E S P. Prohibetur usque ad quartum gradum. Ita decernitur *capit.* Non debet de *consang.* ex Conc. Lateran. sub Innoc. III. celebrato anno ferme 1200. & in Conc. Trid. sessi. 24. ca. 5.

7 QVÆST. Impeditne cognatio spiritualis matrimonium? R E S P. Impedit, ca. 1. de *cognat. spirit.*

8 QVÆST.

8 QVAEST. In quibus gradibus illud impedit? R E S P. In ijs, quos supra assignavi ex Concilij Tridentini nouo iure.

9 QVAEST. Impeditne, ac dirimit matrimonium cognatio legalis? R E S P. Impedit, ac dirimit. Ita habetur cap. Ita diligere. 30. qu. 3. ca. unico de cong. legal.

10 QVAEST. In quibus gradibus impedit, ac dirimit matrimonium cognatio legalis? R E S P. Dico primum. Primus gradus adoptionis fit inter adoptantem, & adoptatum, ac adoptati filios, & nepotes vsque ad quartum gradum. Dico secundum. Secundus gradus adoptionis fit inter adoptantis filios, & ipsum adoptatum. Ita habetur cap. unico de cognat. leg. Dico tertium. In primo gradu adoptionis matrimonium est nullum vsque ad quartum. In secundo autem est nullum, quatenus filij naturales, & adoptatus sunt in potestate parentis adoptantis, sic Tolet. lib. 7. ca. 4. nu. 7. ex communi sententia.

De impedimento Crimini.

Sect. 5.

1 Quid Doctores intelligunt nomine criminis.

1 QVAESTIO. Nominis criminis quid Doctores intelligunt? R E S P. Quatuor peccata. Primum est peccatum, quod vxor committit occidendo proprium virum, adiuuante eam amasio ante adulterium, qui vult cum ea matrimonium contrahere. Ita cap. Laudabilem de conuers. infidelium. capit. Si quis viuente 31. quest. 1. Requiritur tamen, vt ambo ad mortem concurrant. Ita Armil. ver. matrimon. num. 30. Nau. ca. 2. nu. 46. Sor. d. 37. qu. 1. ar. 4. Bellar. de matr. ca. 22. textus expressi. dicto ca. Laudabilem. Satis est concurrere per se, vel per alium, immediate, vel mediate, praecipiendo, iuuando, consulendo, nō tamen sufficit rati habitio. Ita Sco. in 4. d. 35. D. Anto. 3. p. tit. 1. ca. 5. Ang. matrimon. 3. imped. 9. §. 6. & 7. & Gloss. dicto ca. Laudabilem, & ca. Si quis viuente. Satis est quouis mortis genere maritum occidere, seu ferro, seu veneno, seu suffocatione, &c. Requiritur insuper, vt concurrant ad mortem animo sibi inuicem nubendi. Ita D. Thom. in 4. d. 37. ar. 2. Bonau. ar. 2. qu. 3. Richard. ar. 2. qu. 2. Dura.

A a a a

quest. 2.

quæst. 2. Scot. D. Anton. Nau. citatis locis. Requiritur de-
 que, ut mors secuta fuerit ex vi machinationum adu-
 bitarum. Ita iidem Doctores *Secundum est*, quod con-
 mittit coniux post commissum adulterium, vel adu-
 occidendo consortem per se, vel per alium, quous
 do occidat, ut dixi *in superiori puncto*. Ita decernitur, *ca.*
per eo, de eo, qui duxit. Tenent Doctores *in 4. d. 37. cum 1.*
 Tho. ar. 2. Circa hanc criminis speciem dubitant Aucto-
 res, an intelligendum sit de solo viro occidente vxo-
 Affirmat quidem Viet. *de matr. nu. 292.* Oppositum docet
 Palud. *in 4. d. 37. qu. 2. nu. 8. Syl. matrim. 8. qu. 8.* habetur
 expresse *in ca. Si quis viuente sup. citato.* Dubitant deinde
 an requiratur, ut coniux adulterans, vel adulter ipse oc-
 cidat consortem eo animo, ut contrahat cum adultero.
 Negat Caiet. *ver. matr. Armil. num. 30.* Oppositum docet
 communis opinio, ut faterur Caietan. *in 4. d. 37. cum D.*
 Tho. & Bonau. *ar. 2. qu. 3. Richar. ar. 2. qu. 2. Dur. q. 2. Scot.*
 D. Anton. Nau. *loco citato.* Et quamuis textus expressus
 non sit ita determinans, communis Doctorum sententia
 iuris mentem ita interpretata est. Dubitant tertio, an re-
 quiratur scientia impedimenti huius ex utraq; parte ad-
 ulterantis. Affirmat probabilius Nauar. *in sum. ca. 22. nu.*
 46. Ratio eius est, quia tam in hac, quam in tertia cri-
 minis specie loquuntur canones de adulterio: sed in ter-
 tia specie Doctores exigunt hanc sententiam; ergo in se-
 cunda. Tertium peccatum est adulterium cum data fide et
 coniugio contrahendo cum adultero. Ita decernitur ex-
 presse *ca. 1. ca. Significasti, ca. Veniens, de eo, qui duxit in ma-*
trim. Tradunt Doctores *in 4. d. 35. cum Magistro.* Dubi-
 tant Doctores; utrum promissa fides debeat precedere,
 an subsequi adulterium. Satis tamen est, siue precedat, siue
 subsequatur. Ita Arm. *ver. matrimo nu. 27.* Per, Soto *lib. 1.*
 colligiturq; satis ex *tex. ca. citati.* Dubitant deinde, an re-
 quiratur mutua promissio nubendi. Dico tamē satis esse,
 si ab vno, adultera nimirum, vel adultero fiat. Ita Palud.
loco citato, habeturq; in ca. Significasti, & ca. Veniens citata.
 Dubitant tertio, an sufficiat simplex, & nuda promissio,
 facta ab vno, & acceptata ab alio. Eam questionem in-
 decisam omisit Richard. *in 4. d. 35. art. 3. quæ. 4.* D. Anton.
 3. p. 18. 1. capit. 5. Satis tamen promissionem illam esse do-
 cet

cet Palu. in 4. d. 34. qu. 1. nu. 17. Gabr. d. 35. art. 2. Sor. d. 37. qu. 1. unic. ar. 4. Angel num. 1. Dubitant quarto, an requiratur formale adulterium ex utraque parte adulterantis, & scientia talis impedimenti ad matrimonium. Affirmant Palud. in 4. d. 34. qu. 1. nu. 17. Maior. qu. 2. d. 37. qu. 1. ar. 4. & est communior sententia. Quartum peccatum est, quod committit adulter coniux contrahendo de presenti cum adulterante complice, vivente altero coniuge innocente. Ita ca. Significavit, ca. Ex literar. ca. fin. de eo, qui duxit. Tenet communis, vbi supra,

De impedimento circa cultus disparitatem. Sect. 6.

- 1 Vbi continetur hoc impedimentum.
- 2 An cultus disparitas impediatur naturaliter.
- 3 An in cultus disparitate sit periculum subversionis.
- 4 An sit hoc impedimentum nunc ex iure positivo canonico.
- 5 An prohibeatur iure caesareo.

1 **Q**VAESTIO. Vbi continetur hoc impedimentum in iure canonico? **R**ESP. Non est textus expressus apponens hoc impedimentum dirimens: sed habetur ex consuetudine Ecclesiae vniuersalis iam à priscis temporibus introducta, vim legis habente ex communi doctorum consensione, vt notat Coua. 2. p. de matr. cap. 6. §. 11. Prohibetur quidem in Concilio Agathensi, Toleran. 3. & 4. & Calcedonensi, idque ex auctoritate Pauli 1. Corinth. 7. Cui vult nubat, tantum in Domino, & 2. Corinth. 6. Nolite iugum ducere cum infidelibus. Veruntamen in toto iure canonico non decernitur hoc impedimentum esse dirimens.

2 **Q**VAEST. Estne hoc impedimentum de iure naturali? **R**ESP. Affirmauit Ambr. Cathar. lib. 5. in Caiet. capit. de matrim. §. inter disparem cultus. Oppositum docet Richard. in 4. d. 39. ar. 1. qu. 1. Durand. ad 2. Scot. ad 3. Palud. qu. 1. nu. 5. & 6. Caiet. proximo loco, Sor. d. 39. ad 2. Couar. de matrim. 2. p. cap. 6. §. 11. num. 1. Viuald. de matrim. nu. 218. Ideo circa dispensationem tempore legis Naturae, Ioseph nupsit

Aegyptiæ, Moyses Madianita. Tempore legis scripturae Booz Moabitidi, Hester Assuero Chaldaeo. Tempore legis gratiæ, sancta Monica viro Pagano, Clotilda Christiana, Clodouco Ethnico Regi Francorum, ut ait Bellarm. de matr. li. 1. ca. 23. col. 4.

3 QVÆST. Estne in tali coniugio periculum submergendi? RESP. Magnum ex natura sua. De eo D. Cyprianus contra Iudæos, cap. 62. Ambrosius, lib. 1. de Abraham, quæ fertur cap. Caue Christiane, 28 quæ 1. Ideo D. Paulus docet monet 2. Corinth. 6. Nolite iugum ducere cum infidelibus, que enim participatio iustitiæ cum iniquitate, aut quæ uentio lucis ad tenebras: aut quæ conuentio CHRISTO ad bellial: aut quæ pax fideli cum infideli.

4 QVÆST. Estne hoc impedimentum nunc in legem ex iure positiuo diuino? RESP. Minime quidem. Ita dicitur in 4. dist. 39 artic. 2. Durand. quæst. 1. ad 2. Covar. de matrim. 2. p. cap. 6. 11. num. 1. D. August. lib. de fide, & cap. 19. Ratio est, quia nullum inuenitur tale præceptum in lege Euangelica. Enim uero dicta D. Pauli relaxata, non continent præceptum, sed consilium, ut notat Sotus loco proximo, quamquam Aug. ad Polentium, quem citat Gratian, ca. Sic enim. 28. quæ 1. illud lata uocabuli uisitatione, appellet præceptum.

5 QVÆST. Prohibeturne iure Casareo matrimonium fieri cum aliquo infideli? RESP. Maxime. Prohibetur sub mortis pœna cum Iudæo, uel Iudæa, L. Ne quis Christianus Cod. de Iudæis, Item lib. 4. Ordin. Castell. tit. 11. in L. 3. Prohibetur cum Gentili Ita Cord. Theodosiano libro 3. tit. 1. & lib. 4. Ordin. Castell. tit. 11. in L. 3.

De vi, impedimento dirimente matrimonio. Sect. 7.

- 1 Quid intelligitur per vim.
- 2 An metus grauis dirimat matrimonium iure naturali
- 3 An per iuramentum firmetur consensus extortus metu cadente in constantem virum.
- 4 Quis metus est cadens in constantem virum.

- 5 An alius metus, qui non sit cadens in constantem virum, dirimat matrimonium.
- 6 Quid dicendum de metu reuerentiali.
- 7 An Princeps possit cogere subditos ad matrimonium.
- 8 An pater possit cogere filium ad matrimonium.
- 9 Quid dicendum de Principe, ac Patre cogente subditum, aut filium ad matrimonium ex iusta causa.

1 QVAESTIO. Quid intelligitur per vim, quoad impedimentum dirimens matrimonij? R E S P. Merus cacoens in constantem virum. Quod vetò sit impedimentum dirimens matrimonij, habetur cap. Veniens. 2. de sponsalibus ca. Cum dilectus de his, quæ vi, cap. de nepris. 31. qu. 2. Tenent Doctores in 4. d. 29. Abb. Mag. art. 4. Rich. ar. 1. qu. 1. D. Tho. art. 3. qu. 1. Durand. qu. 2. ad. 2. Pal. qua. 1. num. 18. & 19. Ratio verò cur Ecclesia induxerit hoc impedimentum, fuit, quia cum matrimonium sit vinculum indissolubile, requirit maximam libertatem: hæc autem impedit merus grauis cadens in constantem virum.

2 QVAEST. Dirimitne metus grauis cadens in constantem virum matrimonium etiam iure naturali? R E S P. Negat Durand. in 4. d. 29. quæst. 2. Palud. qu. 1. nu. 20. Sor. quæst. 1. art. 3. Ratio eorum est, quia cum tali metu adhuc datur consensus contrahentium. Affirmant tamen Richard. & Scot. citati proxime. Ledesm. 2. 4. qu. 49. art. 3. Vic. de matrim. num. 268. Almain. in 4. d. 29. Ratio est, quia talis metus contrarius est præcipuo fini matrimonij, qui est indissolubilitas: nam consensus extortus per talem metum nequit esse perpetuus, siquidem quod quis non diligit, facile contemnit, hoc est, dimittit, vt tanquam sapientum proloquium affertur ca. præsens 20. qua. 3. Quamquã igitur verum sit, dari in tali metu adhuc consensum contrahentium, talis consensus non est sufficiens.

3 QVAEST. Facitne validum ad matrimonium talem consensum metu graui extortu consentientis, iuramentum de

libere contrahendo tunc matrimonio? **R E S P.** Minime. In
 Gloss. ca. Significavit. de eo, qui duxit. Richard. in 4. d. 2. qu.
 2. art. 1. ad ult. Palud. qu. 1. num. 32. Soto citatus, Couar. de
 matrim. ca. 3. §. 5. num. 3. Ratio est, quia iuramentum non
 obligat ultra consensum supra quem cadit: sed consensu
 talis est inualidus, ergo iuramentum illum firmans.
 4 **Q V A E S T.** Quis metus dicetur cadere in constantem terro-
 rum, dirimens matrimonium? **R E S P.** Dico primum. Me-
 detrimenti grauis corporalis, nisi consentiat in mat-
 monium: grauia autem sunt detrimēta corporalia mortis
 aut enormis cruciatus, capit. Cum dilectus. de his, qua
 acerba vincula, aut diuturnitas carceris. L. Nec trueris
 L. Qui in carcere. ff. quod metus causa: minā Principis ty-
 rannice eas exercentis: seruitus, quæ mors est civilis, ut
 notat Palud. sup. & Sot. artic. 2. Stuprum notat D. Thom.
 in 4. d. 29. qu. 1. art. 2. Durand. qu. 2. Palud. qu. 1. num. 13. am-
 sio status, vel bonorum omnium. Text. & Gloss. ca. Abbas
 de his qua vi, Couar. sup. num. 18. Nauar. cap. 22. num. 10.
 Qui addunt sufficere ad hunc metum amissionem patris
 magnorum bonorum. Infamia. Ita D. Tho. & Dura. citat
 locis. Censetur autem horum detrimentorum metus gra-
 uis non solum respectu propriae personae, sed etiam re-
 spectu propriae vxoris filiorum patris, matris, auis, nepo-
 tis, fratrum, ut notat D. Thom. loco proximo, ac de filiis ex-
 primitur L. Isti quidem. ff. quod metus causa. Pensanda autem
 est horum detrimentorum grauitas ex personarum com-
 plexione naturali, ac proinde minor timor erit grauis
 comparatione feminae, quam maris, comparatione he-
 minis debili corde quam magnanimi. Ita Gloss. cap. Cou-
 locum. de sponsal. communiter receptam teste Nauar. cap.
 22. nume. 51. §. prae mitto. Dico secundum. Requiritur, ut me-
 tus sit ab extrinseco illatus. Ita praeter alios, Richard.
 in 4. d. 29. artic. 1. quae st. 1. Nam metus talium malorum ab
 intrinseco ortus, non inualidat matrimonium, quemad-
 modū non inualidat votum, ut habetur ca. 2. de reuoc. de
 sibi tenet Abbas, Sylu. votum 2. §. 12. Couar. de matrim. 2.
 p. capit. 3. num. 16. Sot. in 4. dist. 29. qu. 2. art. 3. Ideo valet
 matrimonium, quod contraheret damnatus ad mortem,
 si ex permissione legum acciperet meretricem in vxo-
 rem, ut notat Soto, & Couar. Dico tertium. Requiritur
 insuper,

insuper, vt talis metus iniuste inferatur: nam si iniuste inferatur, non inualidat. Vnde si quis comprehensus in stupro propter minas pœnarum à iusto iudice, apposta iusta accusatione sumendarum, stupratae fœminæ, aut alij nubat, verum contrahit matrimonium, quoniam talis metus est iuste illatus, nec enim fit iniuria ei, cui inferetur.

5 QVÆST. Estne aliquis metus citra metum cadentem in constantem virum, qui dirimat matrimonium? RES P. Dubius hæret Sotus in 4. d. 49. quest. 1. artic. 3. Negat absolute D. Thom. eadem de artic. 3. qu. 1. Richard. artic. 1. q. 1. Palud. qu. 1. numer. 17. & 20. Duran. quest. 2. Syluest. metus. §. 7. atque teste Durando hæc est communis Doctorum sententia. Aduertendum tamen arbitror hanc communem opinionem limitandam, considerata metus cadentis in constantem virum definitione. Definitur vero metus cadens in constantem virum is, qui illatus, cogit hominem constantem eligere minus malum, vt effugiat maius sibi imminens. Constans autem homo est solus virtuosus, & ideo qui eligit quoduis peccatum leue, pro euitando quouis malo temporali graui, non est vir constans, & prudens, nam eligit maius malum, pro euitando minori: omne enim peccatum, quamuis leuissimum, maius malum est quouis malo alio temporali grauissimo, vt habetur capit. Itane 32. q. 5. cap. sacris. de his, quæ vi. Docet ethnicus Philosophus 3. Ethic. capitul. 1. Abb. capitul. sacris. citato. Nauar. cap. 22. numer. 51. §. quartum. Couar. de matri. cap. 3. §. 4. num. 3. Gl. capit. si aliquid, 22. q. 4. Colligo igitur assertum: nam si metu mortis sponsalia quis contraxit, & eodem metu cogitur consummare matrimonium non affectu maritali, matrimonium non valet, etiam vbi adhuc statur iuri communi, non promulgato, & accepto Concilij Tridentini decreto super reformatione matrimonij. Et tamen accidere ad non suam, quocunque metu fiat, peccatum est lethale: non est autem viri constantis committere peccatum, pro quouis temporalis detrimenti metu; ergo, & c.

6 QVÆST. Quid censet de metu reuerentiali, dirimitne matrimonium? QVÆST. Videtur affirmare Nau. in sum. c. 22. num. 51. §. nouum. Negandum tamen est cum Gloss. c.

Presens. Abbat. c. Veniens. r. Præpof. ca. Cum locum imbia
Cum tua de sponsalib. Probatur ex L. si patre cogente. ff. de
ritu nuptiar. decernente matrimonium validum filio, q.
 propter reuerentiam patris illud contraxerat.

7 QVAEST. *Licetne Principi cogere subditum ad ma-*
monium? R. S. P. Minime quidem. Ita decernitur *cap. de*
neptis, cap. Si verum 31. quest. 2. Qua de re extat decreta
 Conc. Trid. *sess. 24. c. 9.* vbi anathematizantur Princeps
 sæculares, qui aliquem cogunt, quo minus libere con-
 trahat. Non comprehendit vero omnino impedimen-
 ne contrahatur, sed cogentes, quo minus libere contra-
 hatur. Quod maxim opere notandum est.

8 QVAEST. *Licetne patri cogere filium ad matrimonium?*
 R. S. P. Idem de patre, atque de Principe dicendum po-
 to cum Magistro. *in 4. d. 29*

9 QVAEST. *Licet patri, ac Principi ex rationabili, & iusta*
causa inducere subditum, an filium ad matrimonium? R. S. P.
 Licet. Possuntque pater, ac Princeps sub mortali obligare
 subditum, ac filium ad matrimonium contrahendum. Ita
 D. Thom. *in 4. d. 29. ar. 4.* Richard. *ar. 1. q. 4. ad 2. Sor. q. 1.*
art. 4. conclus. 1. §. 2. Nauar. *cap. 4. num. 15.* Bellarm. *de ma-*
trim. cap. 19. §. vlt. Cum igitur subditus, vel filius tenentur
 contrahere matrimonium, possunt Princeps, & Pater
 eos compellere ad contrahendum. Peccatque grauius
 filius, in scijs parentibus, & iniuris contrahendo, nisi sit
 rationabilis causa. Ita Cord. *qu. 171. Victor. de matrimo-*
niis. 269. Nauar. & Bellarm. *citati.* Ratio est, quia in con-
 uentu, grauis parentibus irrogatur iniuria, & aliquando
 ignominia. Ideo Leges iustæ prohibet tale matrimonium,
 absque libero parentum consensu, dū filij sunt sub patri
 potestate. *L. 2. ff. de ritu nup. L. in sponsalib. 2. ff. de sponsalib.*
L. ea que patris ff. de sponsalib. præcipue loquendo de filijs.
 Atque de ijs iam viduis, & extra patriam potestatem
 positis, si nondum impleuerunt 25. annum. *L. Vidua. Lib.*
coniunctione. Cod. de nupr. Hæ tamen leges non irritant
 matrimonium contractum per liberum consensum filio-
 rum, & filiarum, quidquid ganniant nonnulli hæretici
 moderni, vt notat Bellarm. *lib. cit. c. 19. §. 20.* Quidquid
 dubitent aliqui Catholici, quos notat Couar. *de matrimo-*
niis. 2. p. c. 3. §. 2. n. 1. Constat veritas hæc ex *c. Veniens. d. 1.*

sponsalibus. c. Sufficiat. 27. quest. 2. Ratio est, quia multa illicita fiunt, quae facta tenent, & valent: nam gravissime peccaret, qui extra sacrum Missae ritum hostiam consecraret, atque calicem, & tamen si consecrarentur, sic panis, & vinum, consecrata manerent.

De Ordine, impedimento dirimente
matrimonium. Sect. 8.

- 1 Qui ordinis gradus dirimit matrimonium.
- 2 An sacer ordo dirimat ratione sui ipsius.
- 3 An sacer ordo, dirimat ex Ecclesiae statuto.
- 4 Quae poena sunt impositae ei, qui contrahit post sacros ordines.

1 **Q**VAESTIO. Cum in sacramento Ordinis multi sunt gradus, rogo, qui ordinis gradus, dirimat matrimonium?

RE S P. Gradus subdiaconatus, diaconatus, & presbyteratus, qui quidem gradus appellantur. Ordines maiores, seu sacri. Ita definitur in Concil. Trident. *ses. 24. can. 9.* Toletan. *1. capitul. 4.* Carthag. *2. capitul. 2.* habetur, *capitul. Extra. de cler. coniug.*

2 **Q**VAEST. Dirimitne sacer ordo matrimonium ratione sui ipsius, an ratione annexi voti? **R**E S P. Dirimit, tum ratione annexi voti: tum ratione sui ipsius amoto voto, Quod dirimat ratione voti solennis annexi, tenent Doctores in *4. d. 38.* habetur aperte, *capitul. 1. de voto, & toto tit. Quae clerici, vel vouentes.* Cœpit autem hoc votum simul cum suscepto ordine sacro fieri ab antiquis Apostolorum temporibus, teste Soto. *6. 7. iust. quest. 6. articul. 2. conclus. 4.* in Ecclesia latina. Quod autem dirimat ratione sui ipsius, tradunt D. Thom. in *4. dist. 7. quest. 1. art. 1.* Scot. *qu. vnic. Dur. quest. 1. ad 1.* Richard. *art. 1. quest. 1. Maior. dist. 24. & 27. quest. 1.* Sylu. *matrim. numer. 8. quest. 12.* Couar. *de matrim. 2. p. cap. 6. §. 3. numer. 1.* D. Anton. *3. p. titul. 1. capitul. 8.* Sor. *7. iust. quest. 6. articul. 2.* Ioann. Arbor. *libr. 5. Theosophia, capitul. 7.* Castr. *de hares. titul. sacerdot. haresi. 4.* Habetur *capitul. Olim. de cleric. coniug. capitul. De Syracusana distinct. 28.* Probatum praxi Orientalis Eccle.

Eccle.

Ecclesie, secundum cuius consuetudinem non est sacro
 ordini annexum votum, & tamen matrimonium sacro
 ordini susceptum est nullum, & irritum. Facti pro hoc
 sententia cap. Si quis. 32. distincti. Constatque hoc esse
 statutum ex Apostol. can. 27. Ideo si puer ante rationis
 usum sacro ordine initiatur, in qua initiatione verecun-
 dacterem recipit, ut tenent Doctores in 4. d. 25. D. Tho-
 Bonavent. Richard. & communis contra Durandum
 teneretur ad votum, ut tenet communior opinio cum la-
 lud. in 4. d. 25. qu. 3. nu. 10. Sor. q. 1. art. 2. Sylu. Vivaldo, &
 alijs, quia votum requirit proprium volentis con-
 sensum expressum, & tacitum, vel tamen talis puer man-
 inhabilis, ad contrahendum ratione status, ut docet Pa-
 lud. in 4. d. 37. q. 1. nu. 14. Gab. d. 25. q. 1. ar. 2. D. Anto. 2. p.
 tit. 1. c. 8. Sylu. matrim. 8. q. 12. Quod idem dicendum est
 eo, qui propter metum suscepit sacros ordines: ratio-
 nim non manet obligatus ad seruandum votum, ut oc-
 cent Richard. in 4. d. 29. art. 1. q. 2. Sor. qu. 1. ar. 3. Angl.
 Ordo. 3. nu. 26. Nau. capitul. 22. numer. 51. §. nouum. Viald.
 citato loco, numer. 26. ex capitul. Cum locum, de sponsalib. ca-
 Perlatum, de his, qua vi. Qua de re Sor. libr. 7. tit. 9. ar.
 1. & dist. 25. quest. 1. ar. 2. & Caiet. tomo 1. Opusc. 1. ar. 2.
 Et tamen talis qui est coactus per metum, manet inhabi-
 lis ad matrimonium, non ratione voti, sed ratione sta-
 tus.

3 QVAEST. Dirimitne sacer ordo matrimonium secun-
 se absque voto, ex ipsius Ecclesie statuto: an vero ex diuino pre-
 cepto? R E S P. Ex ipsius Ecclesie statuto. Ita D. Thoma-
 eo citato, & 2. 2. quest. 88. articul. 1. Palud. in 4. distincti.
 quest. 1. numer. 8. Sor. quest. 1. articul. 1. D. Anton. loco pri-
 mo. Et ideo si tam in Ecclesia Orientali, quam in Occi-
 dentali contra ius aliquando mos viguit (ut vult Caiet.
 tom. 1. Opusc. tract. 27. qu. 1. ad. 1.) & videntur haberi in
 Diaconi 28. dist. in cap. Aliter. 1. dist. viguit ante Ecclesie
 terminationem. Vel intelligendi sunt textus ex permis-
 sione, ut notat Sor. in 4. d. 38. qu. 1. ar. 1. Vel de usu permis-
 matrimonij ante sacrum ordinem contracti, ut exponant Ric-
 hard. q. 1. citata ad 3. Catharin. c. 2. in Caietan. Scot. Sor. Co-
 uar. locus citatus.

4 QVAEST. Qua poena sunt imposita à iure ei, qui post sacrum
 ordinem

indines susceptos matrimonium contrahit? RESP. Manet excommunicatus Clement. unica. de consanguinitat. & affinitat. Manet irregularis. capit. Quotquot. 27. quest. 1. cap. 1. & 2. Qui clerici, vel vouentes, capitul. final. de bigamu. Notant D. Anton. 3. p. titul. 1. capitul. 8. Syluest. irregularitas, numer. 16. Couar. de matrimo. 2. p. capitul. 6. §. 3. numer. 1. Qui auctores loquuntur absoluts, quanquam alij requirant ad hanc pœnam incurrendam consummationem matrimonij. Ita requirit Palud. in 4. d. 27. numer. 12. Richard. artic. 4. q. 1. Angel. Bigamia, numer. 7. Nauarr. capit. 27. numer. 195. Tertio amittit ipso facto, & iure beneficia, quæ habebat cap. 1. 3. & 4. de cleric. coniug. & Glossa. ibid. Quod idem dicendum de initiato minoribus, vt claret ex textu. Neque requiritur consummatio matrimonij, sed satis est contractio vera, vt notat Couar. Peracta tamen pœnitentia, potest vterque ab Episcopo restitui officio, & beneficio tex. expressus, cap. Sane, de cler. coniug.

De ligamine, impedimento dirimente matrimonium:

SECT. 9.

- 1 Quid est ligamen.
- 2 Quo iure est irritum matrimonium contractum post ligamen.

1 **Q**UÆSTIO. Quid est ligamen impedimentum dirimens matrimonium? RESP. Est vinculum coniugij, quo quis ligatus est vxori, etiam ante consummationem matrimonij rati: post quod secundum matrimonium contractum, est irritum, iuxta Conc. Trident. sess. 24. can. 7. & totum ferme titul. de spons. duor.

2 **Q**UÆST. Quo iure est irritum subsequens matrimonium? RESP. Dico primum. Est irritum iure naturali. Ratio est, quia matrimonij vinculum, est iure naturali indissolubile. Ita D. Thom. 3. cont. gent. capitul. 123. & in 4. dist. 33. q. 1. artic. 1. Durand. dist. 28. qu. 2. Scot. distinct. 26. qu. 1. concl. 3. Scot. qu. 2. art. 2. Couar. de matrimo. 2. p. §. 3. numer. 5. Probatu. à D. Thom. quia naturalis inclinatio naturæ, obligat

gar

gat ad educandam prolem per totam vitam, pro con-
uanda specie: sed prolis bona educatio pendet ex libe-
tate vtriusque parentis; ergo & cetera. Deinde, quia ma-
trarius est natura, & aequitati, ut quis utatur muliere
adolescente, tempore quo ei inseruit propter vires dis-
chritudinem, & postea exhaustis viribus, ac amiliorum
decore, quo sine tadio omnibus esse incipit, tam
mittat. Dico *secundum*. Est irritum iure diuino potius
Ratio est quia iure diuino positum matrimonij, con-
rati, & non consummati vinculum est secundum se
dissolubile. Ita D. Thom. *citatus*, Richard. *in 4. dist. 2. q. 2.*
2. ad 1. Durand. quest. 2. Petr. Soto. de matrimonio. lib.
Couar. proxime, habetur ex Conc. Trid. *sess. 24. Probatur*
ex Genes. 2. Quamobrem relinquet homo patrem, & matrem
& adhaerebit uxori suae, Matt. 19. Quod Deus coniunxit, non
non separet, Moyses ad auertiam cordis vestri permisit uobis
mittere uxores vestras, ab initio autem non fuit sic. Contra
autem haec permissio ex 14. *Deut. Quam puram permissio-*
tionem minoris mali ad euitandum maius, intelligit
Thom. in 4. d. 3. quest. 2. art. 2. dub. 2. 1. Corint. 7. In ip-
matrimonio iuncti sunt, precipio non ego, sed dominus, ut non
à viro suo non discedere, quod si discesserit, manere insequatur
aut viro suo reconciliari.

De iustitia publicæ honestatis.

Sect. 10.

- 1 Vnde oritur impedimentum publicæ honestatis.
- 2 Quo pacto definitur impedimentum publicæ honestatis.
- 3 Ex quibus sponsalibus oritur impedimentum publicæ honestatis.
- 4 Ad quem gradum extenditur impedimentum publicæ honestatis.
- 5 Ad quem gradum extenditur hoc impedimentum ortum ex matrimonio rato.
- 6 An oriatur ex matrimonio rato inualido.

1 QUAEST.

QVAESTIO. Vnde oritur hoc impedimentum? **R**ESP.
Ex sponsalibus, cap. Sponsam. Extrauag. de sponsal. &
ca. unic. de sponsal. in 6. Insuper ex matrimonio rato,
& non consummato. Circa hoc non est textus, vt notat
Tolet. lib. 7. c. 10. nu. 1. Est tamen commune interpreta-
mentum Doctorum argumento à minori, ad maius, vt
colligit Panorm. si enim sponsalia, quæ minus ligant, in-
ducunt hoc impedimentum; ergo & matrimonium.

QVAEST. Quo pacto definitur hoc impedimentum? **R**ESP.
Sic. Est impedimentum ab Ecclesia inductum dirimens
matrimonium contractum inter sponsum, & cognatos
sponsæ: & inter maritum, & cognatos vxoris adhuc non
cognitæ carnaliter: & vice versa, intra certum gradum ab
Ecclesia determinatum. Ita Canonistæ cap. Audientiam
cap. Sponsam de sponsali. D. Thom. in 4. d. 41. q. 1. ar. 1. & in
Add. q. 55. ar. 4. Summistæ matrim. Angel. 3. impedim. 14.
Caiet. imp. 10. Armil. n. 46. Nau. c. 22. n. 57. Couar. 2. p. c. 6.
n. 8. §. 1. Vict. nu. 393. Sor. d. 41. art. 3.

QVAEST. Hoc impedimentum ortum ex sponsalibus, ori-
turne ex omnibus sponsalibus? **R**ESP. Minime, sed ex so-
lis sponsalibus certis, absolutis, & validis. Ita decreuit
Bonifac. VIII. c. 1. de sponsal. in 6. & Conc. Trid. sess. 24. ca-
pit. 3. Sponsalia vero incerta sunt, cum quis spondet du-
cere vnã e certis, vel incertis fœminis, non determinã-
do personam, Conditionata sunt, cum apponitur condi-
tio de futuro. Notat Nau. lib. 7. c. 10. n. 3.

QVAEST. Ad quem gradum extenditur impedimentum
ortum ex sponsalibus? **R**ESP. Omissa iuris antiqui deter-
minatione, nouum ius Concilij Trid. sess. 24. cap. 3. sic se
habet. Iustitiæ publicæ honestatis impedimentum, vbi
sponsalia quacunq; ratione valida non fuerint, sancta
Synodus annullat, vbi autem valida fuerint, primum
gradum non excedant. Primus autem gradus intelligitur
in vtraque linea.

QVAEST. Hoc impedimentum ortum ex matrimonio ra-
to, ad quem gradum excurrit? **R**ESP. Circa hoc nihil mutauit
Conc. Trid. vt declarauit Pius V. Extrau. Ad Romanum
spectat, ann. 1566. Ideo, quia olim protendebatur vsq; ad
quartum gradum, nunc etiam adhuc extenditur.

QVAEST. Oritur hoc impedimentum ex matrimonio
rat

rat

rato, inualido tamen propter defectum, seu impedimentum, nuptio tamen cum vero consensu contrahentium. Resp. Oritur ut olim oriebatur. Ita declarauit Pius V. in Extrinsecis Roman. cit. aduertit Nauar. cap. 12. num. 57. Couar. de matrimon. 2. p. ca. 6. §. 2. Viuald. de matrimon. tit. de imped. hon. Palud. in 4. d. 41. quæst. 2. num. 8.

De Affinitate. Sect. II.

- 1 Quid est affinitas.
- 2 An ad affinitatem requiratur copula.
- 3 Ex qua copula oriatur affinitas.
- 4 Ad quos gradus extenditur affinitas.
- 5 De pœna contrahentium in gradibus affinitatis.
- 6 Quis est effectus affinitatis.
- 7 An affinitas dirimat iure naturali.

1 **Q**UÆSTIO. Quid est affinitas? RESP. Est impedimentum ortum ex carnali copula. Ita Doctores in 4. d. Thom. quæstion. 4. ad 2. Durand. quæst. 1. de hard. artic. 1. quæst. 1. Palud. quæst. 1. numer. 9. Satis est copula coacta. Ita Couar. de matrimon. 2. p. cap. 6. §. 7. numer. ex capit. Discretion. de eo, qui cog. consanguin. uxor sua. Satis est habita cum dormiente. Notat Card. & Prepos. & Couar. citato cap. Discretion. Debet esse perfecta copula, & consummata: fit autem perfecta copula, cum semina uiri fit intra legitimum fœminæ vas, licet claustrum uirginale non frangatur. Notat Anmil. matrimon. numer. 11. Imo hoc impedimentum ex sententiâ multotum. ortum ex sola receptione seminis uirilis intra vas, quamquam fugatur à vulua fœminea in balneis, vel arte Dæmonum introducantur: Ita Palud. citato loco. D. Anton. 3. p. tit. 11. Angel. matrimon. 2. imped. 15. num. 5. Sylu. matrimon. 2. p. 15. dub. 2. Et ideo ex sola fractione claustrum, absq; seminatione intra vas, non oritur hoc impedimentum. Ita D. Thom. in 4. dist. 41. artic. 1. dub. 4. ad 4. Nauar. cap. 21. num. 42.

2 QVAEST. Requiritur omnino copula ad hoc impedimentum? RESP. Negavit D. Thom. loco proximo, & D. Anton. dicendo etiam oriri ex matrimonio rato, & non consummatio. Oppositum tamen dicendum est cum Scot. in 4. d. 1. hic breuiter. Couar. de matrim. 2. p. c. 6. §. 7. num. 2. Abb. & Præpof. ca. Sponsam, de sponsalib. Richard. in 4. d. 41. art. 1. qu. 2. Palud. quæst. 1. num. 18. & quæst. 2. num. 6. declarauitq; Congreg. Card. 3. p. tit. 1. c. 11.

3 QVAEST. In qua copula oritur hoc impedimentum? RESP. Oritur tam ex copula maritali, quam ex copula fornicaria. Ita habetur c. Discret. de eo, qui cog. consang. uxoris sue. Non tamen ex copula contra naturam. c. Extr. ord. 33. q. 3.

4 QVAEST. Ad quem gradum extenditur hoc impedimentum affinitatis? RESP. Dico primum. Affinitas non habet peculiare gradum distinctos à gradibus consanguinitatis, & ideo quo gradu quis est consanguineus viri, eodem est affinis foeminae ab eo carnaliter cognita, & è cōtra, quo gradu quis est consanguineus foeminae carnaliter cognita à Sempronio, eodem est affinis viri, qui eam cognouit. Ita D. Tho. in 4. d. 41. art. 2. dub. 1. & 2. Durã. quæst. 1. Palud. qu. 1. n. 22. Couar. de matr. 2. p. c. 6. §. 7. num. 6. Dico secundum. Affinitas orta ex copula licita maritali extenditur vsque ad quartum gradum. Ita habetur cap. Non debet. de consang. & affin. Dico tertium. Affinitas orta ex copula fornicaria secundum gradum non excedit. Ita nouiter decreuit Concil. Trid. sess. 24. cap. 4. Dico quartum. Affinitas orta ex copula fornicaria in tertio & quarto gradu, non solum non dirimit, sed nec impedit. Ita declarauit Pius V. motu proprio edito anno Domini 1566 vt aduertit Nau. c. 22. n. 43. & Viuald.

5 QVAEST. Quae pœne posita sunt à iure ijs, qui contrahunt absque dispensatione in gradibus affinitatis? RESP. Scla excommunicatio latae sententiae. Ita in Clem. 2. de consang. & affin.

6 QVAEST. Quis est effectus affinitatis superuenientis matrimonio? RESP. Facit tale impedimentum, vt qui fuit in culpa, non possit absque dispensatione petere debitum. Ita supponit Toletus lib. 7. cap. 11. ex communi, & nemini dubia doctrina. Eam refert Viuald. de matrim. tit. de affin. nu. 21. Ratio est, quia per copulam manet affinis vxoris

ris suæ. Est tamen tex. capit. Transmissa. de eo, qui cogit
 sang. vxor. Quoniam vero Conc. Trid. decreuit hoc im-
 pedimentum vsque ad solum secundum gradum, exco-
 rere, qui cognouit consanguineam suæ vxoris in tertio
 & 4. gradu, non manet affinis vxoris, & ideo potest po-
 tere. Quoniam tamen per copulam legitimam habuit
 cum suâ vxore manet affinis consanguinearum vtriusque
 vsque ad quartum gradum, tenerur in confessione discen-
 se cognouisse carnaliter consanguineam suæ vxoris
 tertio & quarto gradu.

7 QVÆST. Impeditne affinitas matrimonium ex iure
 naturali? R E S P. Dico primum. An affinitas orta ex copula
 materiali dirimat in primo rectæ lineæ gradu matrimo-
 nium iure naturali, problema est pro parte affirmatiua
 probabilius. Negantem partem tenent Caiet. 2. d. quest.
 154. artic. 9. Sor. in 4. d. 41. qu. 1. artic. 3. Couar. de matrimo-
 2. p. capit. 6. §. 10. numer. 6. citans August. libr. 3. in Lev. 20.
 61. Affirmant D. Thom. 1. ad Corinth. 5. Abens. Licit. 1.
 Palud. in 4. dist. 41. quest. 1. numer. 27. D. Anton. 3. p. 1.
 tit. capit. 11. Syluest. Papa. §. 12. Gloss. capit. 5. 1. Licit. de
 rest. spoliat. Maior in 4. d. 40. q. 3. Victor. de matr. 2. p. 1.
 5. Viguer. de matrim. cap. 16. 7. Bellarm. de matr. cap. 27. 4.
 alij Vituald. de matrim. tit. de affinitat. Ratio est, quia
 in gradu propolito datur magna indecentia. Quam de-
 dem satis ostendit D. Paul. 1. Corint. 5. Audiat inuicem
 fornicatio, qualis non est inter gentes, ita ut vxorem patris
 quis habeat. Fateor hunc locum exponi ab aliquibus
 tribus, adhuc viuente patre, in quo euentu non solus
 incestus, sed adulterium committebatur. Ita D. Thom.
 Caietan. Roffenus Martyr. Bellarm. de matrimo. cap.
 27. §. 2. Et ideo probabilis est opposita sententia. Dico
 secundum. Impedimentum affinitatis ortum ex legitima
 copula coningali, in nullo alio gradu dirimit iure natu-
 rali matrimonium. Probatu exemplo Iacob, qui duas
 sorores germanas duxit vxores. Genes. 29. Probatu
 cepto veteris Legis Deuter. 25. quo cogebatur frater
 accipere relictam, absque liberis sui fratris. Probatu
 Ecclesiæ in his gradibus dispensantis, vt patet capit. sua
 disort Dispensauit Alexand. VI. cum Emmanuele inuictis
 Lusitaniæ Rege ad nubendum sorori vxoris suæ.

sanctæ. Dispensauit Iulius II. cum Henrico Angliæ Rege ad nubendum cum vxore fratris demortui. Hanc veritatem definitiuam sententia, oppositam sententiam, saltem nimiam falsitatis damante, declarauit Clem. VII. ex consilio omnium celebriorum Academicarum consulto, vt refert Nauar. cap. 22. numer. 84. & Castr. lib. 1. de leg. pœn. capitul. 12. Eamque probat Roffens. martyr. in libr. de conub. Regis Angliæ. Caietan. tom. 3. Opuscul. tract. 14. ad Clementem septimum. Victor. de matrimon. p. 2. numer. 6. Dico tertium. Affinitas ex copula fornicaria orta, in nullo gradu dirimit iure naturali matrimonium. Ita D. Antonin. 3. p. titul. capitul. 11. Sor. & Couar. supra. Probatum ex praxi, nam teste Antonin. in eo dispensauit Martinus V. Insuper Pius V. tribuit Henrico Cardinali. & Regi, vt in quouis gradu affinitatis ordo ex copula fornicaria, dispensaret.

De impotentia coetundi, impedimento dirimente matrimonium.

Sec. 12.

- 1 Quid est impotentia.
- 2 An impotentia dirimat matrimonium.
- 3 Quot conditionibus constat impedimentum impotentie.
- 4 Quotuplex est impotentia.
- 5 Vnde probatur impotentia esse perpetua.
- 6 De impotentia ex defectu testicularum.
- 7 An requiratur scientia ad hanc impotentiam.
- 8 Quo iure dirimat impotentia.
- 9 De impotentia iudicata perpetua, & postea conuulsa temporaria.
- 10 De arctione seminis.

1 QVAESTIO. Quid est impotentia, de qua agimus? RESP.
Est debilitas, qua quis impeditur intra vas semineum
E b b 2 femi-

seminare. Ita ferme Tolet. *lib. 7. c. 12. ex Panorm. ca. Sedem, de Sponsal.* Requiritur enim ad evitandum hoc impedimentum, ut quis polleat vi ad coeundum carnaliter insuper ad semen emittendum intra vas. Si enim quis valeat coire, sed non seminare, aut seminare, sed non coire, est impotens ad matrimonium. Ita Richard. *in 4. d. 34. articulo 2. questione 1. Scotus. ad 2. Angel. matrimon. 3. impo. 16. numer. 3. Syluest. matrimon. 8. quæst. 16. D. Anton. 3. part. tit. 1. cap. 6. §. 6. Nau. ca. 22. num. 26. Sot. in 4. d. 24. art. 1. artic. 2. & est communis, ut testatur Armil. matrimon. num. 51. immerito ab ea recedens cum Tabienfi. *de ver. num. 12.* Et ideo censui addendum aliquid Tolet. definitioni, cum dixit, illa dicitur impotentia, qua non potest semen effundi. Licet enim quis possit semen effundere, sed extra vas ob debilitatem membri, adhuc est impotens: quamvis, ut arbitror, nubat foeminae polleat fugendi semen appositum iuxta vas, secundum multorum Philosophorum sententiam, balnearum expositio comprobata.*

2. QVAEST. *Dirimitur hac impotentia matrimonium?* RESP. Dirimit. Ita habetur *cap. 1. & 2. 3. quæst. 1. cap. 2. quæst. 1. de frig. & maleficiat.* Doctores cum Mag. *in 4. dist. 34.*

3. QVAEST. *Quot conditiones requiruntur, ut hac impotentia dirimat matrimonium?* RESP. Duæ. Prima est, ut præcedat matrimonium: si enim illud subsequatur, seu, ut clama loquat, si illi superueniat, nihil operatur. Ita habetur *cap. Decreta. 27. quæst. 2.* Secunda conditio est, ut talis impotentia sit perpetua. *cap. fraternitatis. de frig. & malef.* Censetur autem perpetua impotentia, quæ sine miraculo, vel peccato, vel vitæ periculo tolli nequit. Ita *ca. Fraternitatis citato.* Ita Richard. Ang. Sylu. Nau. *locus citatus.* Petr. Sot. *de matrim. lect. 5.*

4. QVAEST. *Quotuplex est impotentia?* RESP. Duplex: una naturalis, alia artificialis. Naturalis est frigiditas in viro ex naturali orta complexione, propter quam, aut non potest membrum erigere, aut si erigat, non potest semen intra legitimū foeminae vas effundere. Dixi in viro, quia hæc frigiditas in foemina, propter quam non emittit semen, nil impedit. Notat D. Thom. *in 4. d. 34. art. 2. Rich. art. 2. quæst. 2. Sot. quæst. 1. art. 2. D. Anton. 3. part. tit. 1. ca. 9.* Ratio est quia

quia semen muliebre non est necessarium ad generationem proles. Nomine frigiditatis in viro, intelligitur e contrario, etiam nimia caliditas, propter quam, tam prope semen vir effundit, ut nequeat vas foemineum expectare, intelligitur insuper quoduis aliud naturaliter coitum impediens; impotentia autem cocundi, non est aliud, nisi impotentia seminandi intra legitimum vas. *cap. finali. de sponsalib.* iuxta D. Tho. Angel. Anton. Pal. & alios citatos. Nomine tamen frigiditatis comprehenduntur omnia haec, & alia impedimenta (seu impotentiae) naturalia. Naturalis impotentia in foemina, est arctatio vasis, propter quam nequit perfecte mari coniungi. Impotentia artificialis, vel fit arte hominis, vel daemones. Arte hominis fit per sectionem membri virilis, aut auulsionem, contritionemve testiculorum: fit per laesionem vulvae, matricisve foeminae. Arte daemones fit (quam magicam appellamus) modis quatuor, nimirum, vel impediendo localem motum ad copulam necessarium: vel frigiditatem inducendo, adhibitis remedijs naturalibus, quibus vigor membri languescit: vel per phantasiae illusionem, qua vir uxorem, aut vxor virum abominatur: vel impediendo effusionem seminis oclusis meatibus, per quos defluit. Ita Palud. *in 4. d. 34. quast. 2. n. 16. Sor. qu. 1. art. 3. D. Anton. 3. p. tit. 1. c. 12. s. 3. Vict. in relect. de arte magica.* Haec impotentia artificialis arte daemones effecta, appellatur a Doctoribus maleficium. Quod vero, si perpetuum est, dirimat matrimonium, conitat ex communi Doctorum sententia cum Magistro, & D. Thom. *in 4. d. 34.* Vbi Scot. *q. unica.* Habetur *in ca. Per sortiarias. 33. q. 1. cap. Ex literis. de frigid. & malef.* Fit autem hoc maleficium a daemone sapius respectu vnus tantum foeminae, aut viri, non autem respectu alterius; & ideo, cum qua homo non est maleficiatus, valide contrahit matrimonium. Notat D. Tho. *in 4. d. 3. art. 3. ad 3. Palud. qu. 2. num. 7. Armil. matrimon. 49. D. Apponin. & Richard. supra.*

5 QVAEST. Vnde probatur haec impotentia perpetua? RESP. Probabitur per testimonium personatum, quae visu, aut tactu sciunt membrum virile fuisse sectum; vel testiculos fuisse auulsos: vel membrum esse debile. Probabitur experimento non fracti signaculi vaginalis ad visum, seu

actum honestarum foeminarum. Probabitur actus
 generalis foemine, per actum honestarum foeminarum.
 Ita habetur *capitul. Fraternitatis. de frigid. & malef.* Vt
 aperte cognoscatur, si sine impotentia perpetua, vel
 conceditur a iure triennium, quo possint contrahere
 cohabitare, & eodem thoro dormire, actum matrimonii
 exercendo, vt veri coniuges. Ita habetur *capit. Lando-
 lem de frigid. & malef.* & finito triennio conceditur ma-
 trimonio, seu declaratio occulti impedimenti, & datur
 eius apertae probationis ostensione, vt inuicem separe-
 tur.

6 QVAEST. Estne impotentia diuimens matrimonium
 carentia vtriusque testiculi, vel naturalis, vel artificialis, in
 qui valet membro virili? RESP. Affirmant aliqui, Palud.
 4. dist. 34. numer. 8. D. Anton. 3. p. tit. 112. Palat. dist.
 11. cap. 11. §. 2. Armil. matrim. 53. Angel. matrim. 3. num.
 16. num. 1. Guter. in quast. can. c. 16. num. 1. Oppositam
 tenent Canonistae communiter *cap. Quod sedem de frigid. &
 malef.* vt fatentur Angel. & Guter. Tenet Sor. 4. 2. q.
 art. 2. appellatque oppositam sententiam non toleran-
 tem. Est nunc certa de hac controuerfia decisio Summi
 data anno Domini 1587 declarans tale coniugium esse
 ac semper fuisse iure ipso naturae nullum. Si quando
 talia coniugia permessa sunt, & ab Ecclesia toleran-
 nondum veritas apparebat, & ideo priori opinione
 sentiebatur Dixi carentiam vtriusque testiculi, quia
 carentia vnius tantum, non est impedimentum dimi-
 nis. Ita Panormita. in *capitul. Quod sedem de frigid. & malef.*
 Palud. D. Anton. Armil. Sor. *locis proxime*, & Sylu. *matrimo-
 nio. 3. qu. 18* Ratio est, quia cum tali carentia, actus
 prima sit seminatio. Non fit autem in carentia vtriusque
 vt ostendit Tiraquel. in *connub. L. 13. n. 21.*

7 QVAEST. Estne hac impotentia impedimentum dimi-
 nis, cum est nota ambobus contrahentibus, vel soli potiori? RESP.
 Negat Mich. Medin. lib. 1. de caelib. capit. 47. D. Thom.
 4. d. 31. ar. 2. Palud. numer. 9. qu. 9. Petr. Sor. de *matrimo-
 nio. 5.* D. Anton. 3. p. tit. 1. capitul. 10. Angel. Viuald. & alij
 firmant tamen Sylu. *matrim. quast. 16.* Panorm. *cap. Con-
 sult. de frigid. & malef.* Sor. & Nauar. Ratio est, quia pot-
 estas ad cocundum, est de essentia matrimonij, vt traditur
 D. Thom.

D. Thom. Richard. Scot. Durand. citata distin. 34. Scientia autem impotentiae non de impotentia facit potentiam.

8 QVAEST. Quo iure impedit, & dirimit impotentia perpetua matrimonium? RESP. Naturali. Ita Victor. de matrim. nu. 283. Soc. d. 3. art. 2. concl. 1. estque certa decisio tradita à Sixto V. ve iam ostendi in hac sect. numer. 7.

9 QVAEST. Iudicata est per iudicis Ecclesiastici sententiam impotentia perpetua. postea probata est experimento, & effectus minime talis. quia v. g. filium genuit: teneturne ad coniugem redire, quamvis coniunx transierit ad secundas nuptias. RESP. Tenetur. Ita habetur c. Requisisti. c. laudabilem, & c. 1. de frig. & malef. c. secul. 33. q. 2. Ratio est, quia in tali sententia iudex fuit deceptus, quia matrimonium coram Deo validum erat, & firmum.

10 QVAEST. Est mulier arcta respectu huius viri, qui habet debiles vires ad primum eam cognoscendam, non autem ad secundam, & tertiam vicem, si ab alio viro potentiori prius cognoscatur, rogo, an hac impotentia sit impedimentum dirimens: vel an teneatur, postquam ab alio, cum quo secundo contraxit, cognita est, redire ad priorem virum? RESP. Est quidem: nec debet redire ad primum virum, si vere contraxit cum secundo. Ita habetur c. Fraternalitatis citato iuxta Glossam communiter receptam, & Panorm. ibi Richard. d. 34. ar. 2. q. 2. Dur. q. 2. Palud. q. 2. nu. 14. D. Anton. 3. p. tit. 1. c. 12. §. 1. Angel. matr. 3. imped. 16. n. 4. Ratio est, quia impotentia illa respectu prioris viri erat absoluta, & perpetua. Adendum tamen est, nisi ipsa possit facile, quanquam cum dolore nonnullo, incisionis medicae remedio vas aperire, & velit aperire, ve potest: tunc enim valeret prius matrimonium. Ita D. Tho. & Anton. locis citatis, atque Soc. Armil. matrimon. numer. 50.

De impedimentis impediens tantum,
& non dirimentibus. §. 3.

- 1 Quot sunt impedimenta impediens tantum.
- 2 Explicantur singula impedimenta impediens tantum.
- 3 Quod sit peccatum contrahere cum impedimento.

1 **Q**VAESTIO. Quot sunt impedimenta impedientia non dirimentia? RESP. Sexdecim, quae his verbis continentur.

Votum, interdictum, raptus, sponsalia, caedes

Consortis tunc, presbyterive sacri.

Incestus, foedusque sacra, cum virgine, vinculum,

Edocuisse fidem, poenituisse palam.

Ita Caiet. *matrim. c. 3.*

2 **Q**VAEST. Explica singula. RESP. *Votum*, castitatis simplex. *cap. Rursus. Qui clerici, vel non.* Praeterquam votum simplex emissum post novitium in sacrosancta Societate IESU Religione; ut iam ostendi *sect. 3. praef. §. Item* votum de non nubendo. Ita Caiet. *tom. 2. Opusculum qu. 1. siue simplex, siue iuratum.* Ita Nauar. *cap. 22. numer. 73. Couar. de matrim. cap. 6. numer. 2. Interdictum* hoc est Ecclesiae prohibitio; quanquam iusta de causa ob suspicionem impedimenti ab incerta fama ortam fiat a parochio, ne contrahatur ante declarationem. Ita Palud. *in d. 3. q. 1. n. 10. Sylu. matr. 7. q. 1. Arm. n. 54. Nau. ca. 22. n. 73. contra Angel. matrim. 3. impedim. 1. Raptus* alienae sponsae vel per verba de praesenti, vel de futuro; neque enim propter tam cum ea, quam cum alia contrahere in peccato nefarii sceleris. *capitul. Statutum. 27. quest. 2. de rapt. De alienae sponsae.* Nam qui rapuit suammet sponsam, non contrahit tale impedimentum. Ita Panoim. *capit. causa de raptorib. Armil. rapina. Bellarm. de matrim. lib. 1. capit. 20. Nau. capit. 22. numer. 74. §. Non obicitur enim raptus, abductio violenta puellae liberae ex domo patris, vel custodis. L. raptores ff. de raptor. virg. capit. de illa. 26. quest. 1. capit. cum causa. de raptor. Sufficit ad raptum violentia facta utriusque, puellae scilicet & patri, vel custodi; sufficit facta alteri, puellae nimirum, vel patri, altero consentiente in rapina. Ita D. Thom. 2. 2. quest. 1. artic. 7. Gratian. de raptorib. §. Ex hac autorit. 36. quest. 1.*

Est igitur de ratione raptus violentia. Ideo si solis precibus, vel promissis foemina e paterna domo aueratur, nulla interueniente vi, non dicitur rapta, valeatque proinde matrimonium cum ea in initum, etiam antequam ad domum patris reducat. Valebit multo magis, cum eamet raptores inuitavit. Notat Gloss. *de capto*

Cum causa. Ad contrahendum hoc impedimentum, & incurrendas pœnas appositas raptoribus fœminarum, factus est fœminam rapti ad libidinem, non ad coniugium. Ita declarauit Congreg. Cardin. Nomine raptæ intelligitur quæcunque fœmina, seu virgo, seu non virgo. De raptæ vero fœminæ matrimonio, variè determinatum fuit in iure. Enim vero iure ciuili olim tale matrimonium erat nullum. *L. unic. Cod. de rapt. virg.* Item iure canonico. *capit. de puellis. capitul. 36. quæst. 2.* postea decretum est ab Innoc. III. valere matrimonium, si ipsa rapta vellet raptori nubere. *capitul. fin. de raptorib.* Doctores vero interpretabantur esse validum, quamuis fieret, antequam rapta restitueretur custodibus. & libertati. Ita Maior. *in 4. d. 29. qu. 2.* Couar. *de matrimon. 1. pag. cap. 3. §. 9. numer. 1.* Contra Martib. de Magistris. *de temp. quæst. de rapt.* Nouissimè verò Conc. Trid. *session. 24. cap. 6.* irritum reddidit tale matrimonium, quamdiu rapta est in potestate raptoris: veruntamen decernit, si ipsa libertati suæ fuerit restituta. *Sponsalia*, id est, promissio futuri matrimonij. De his tamen latè suo loco à te rogari spero. *Cædes consortis*, id est, propriæ vxoris occisio. *capitul. Interfectores. cap. Admonere. 23. quæst. 2.* Doctores cum Magistro *in 4. d. 37.* siue maritus eam occidat ex odio, siue ex vindicta adulterij. Ita D. Thom. *in 4. dist. 37. quæst. 2. art. 2.* D. Anton. *3. p. tit. 1. ca. 16. §. 4.* Cædes itidem propriij viri. Ita Palud. *in 4. d. 37. quæst. 1. numer. 1.* Sor. *quæst. 1. numer. 1.* Nau. *capit. 22. nu. 74.* Armil. *matrim. nu. 58.* Anton. vbi maxime. Non est circa viricidium textus expressus, vt notat Syllu. *matrimon. 7. quæst. 6.* Est tamen par ratio, & interpretamentum Doctorum. *Cædes presbyteri sacri*, id est, presbytericidium. Ita habetur *capit. Qui presbyterum de pœnitent. & remissio.* Dubitant Auctores, an ad hoc impedimentum requiratur conuictio criminis in iudicio. Pars affirmans est probabilior, quam sequitur Panorm. *dicto capit. Qui presbyterum.* Tolet. *lib. 7. capit. 15. num. 6.* Armil. *matrimon. num. 59.* Ita verba textus: *Qui presbyterum occiderit, conuictus absque spe coniugij maneat.* Incestus, id est, coitus fornicarius cum cõsanguinea coniugis sue, vsq; ad 4. gradū, aut affine mortua coniuge, non potest amplius nubere. Ita Nau. *capit. 22. numer. 7.* Couar. *de matrimon. capit. 6. §. 8.*

num. 1. Ita habetur *cap. 1. & cap. Ex liter. de eo, qui cogit* in
 Doctores *in 4. d. 34.* cum Magist. idem dicendum est
 vxore cognoscente consanguineum, vel affine
 11. Notat D. Anton. *tit. 1. cap. 16. § 4. Armil. matrim.* n.
 Oportet autem ad hoc impedimentum, vt incestus
 formalis, hoc est, scienter factus. Ita Palud. *in 4. d. 34. q. 1. num. 13.* Parratus etiam post coniugis amissam, vel ante
 si obitum inducit impedimentum. *capitul. Transmissio*
eo, qui cogn. consan. quidquid in oppositum dicat Sor. *de*
qu. unica. art. 1. & Vivald. de matrim. Dixi cum con-
 guinea, vel affine, sed iuxta multorum opinioem, etiam
 coitus cum ea, vel eo, quo cum habetur impedimentum
 publicæ honestatis, causa est huius impedimenti. Ita
in 4. d. 34. quest. 1. art. 13. Couar. *de matrim. 2. p. cap. 1. n. 4.*
 4. Dum vterq; delinquens viuit. *ca. Duo pueri de impub.*
impub. ien. 7a Gloss. Dabitur Notat. *proxime citatus.* Co-
 ritus vero cum cognata spiritali, quanquam dicitur
 incestus, vt aduertit Nauar. *cap. 16. nu. 3.* non opponit im-
 pedimentum. Ita Palud. *proxime.* Dubitant Doctores
 coitus cum propria consanguinea, causa sit huius impo-
 dimenti. Affirmat Nauar. *cap. 12. nu. 74. & libr. 1. Cons. tit. 17.*
 17. ostenditq; ex iure, & Doctorum sententia laicæ & epi-
 scopi. Ideo cum dispensatur inter consanguineos, qui
 incestu polluerunt, ex stylo Curia apponitur in dispen-
 satione. At superstes sine spe coniugij maneat. Dubitant
 deinde, an hoc impedimentum oriatur ex incestu oc-
 culto, qui in iudicio probari nequit. Negat Panot. *cap.*
litteris de presump. Sor. d. 23. qu. 1. art. 1. Affirmat verum-
 men Castro *libr. 2. de leg. poen. ca. 5. argu. 5.* Nau. *cap. 12. nu.*
 74. & *libr. 4. Cons. tit. de consang. & affin. consil. 1. Ca.*
quest. 12. art. 2. sed asseruat non esse consuetudinem po-
 tendi dispensationem, nisi ad contrahendum cum eius
 complice incestus, aut consanguinea eius, ratione affini-
 tatis contractæ, quanquam incestus sit publicus. Quo-
 niam verò hæc opinio est incerta, tutius erit petere dis-
 pensationem. *Fædus sacra cum virgine,* est coniugium
 factum scienter cum professa moniali. Ita habetur *ca.*
Hi vero. 27. quest. 1. Vinculum. Id est, affinitas, quam alter
 coniux scienter malitiose contraxit aduersus alterum
 coniugem, vt non possit ab eo petere: vel vterquo mali-
 tiose

tiolose, vt possint sibi inuicem negare. *capit. De eo. 30. quest.*

1. Oritur hoc impedimentum ex susceptione à sacro fonte. Ita Caiet. *supra.* & Sot. *distinct. 37. artic. 1. Nau. capit. 22. numer. 7.* Ex susceptione filij in sacramento Confirmationis, iuxta Caiet. Ex baptismo facto ab ipsis parentibus malitiose, ad non petendum debitum. *Edocuissa fidei.* Id est, Doctrina articulorum fidei, quam appellamus catechismum, data ei, qui est baptizandus, vel domi iam est baptizatus, sed adhuc in Ecclesia solemniter recipiendus, gignit hoc impedimentum inter catechizantem, & catechizarum, patrem ac matrem catechizati, eodem modo, quo in baptismo, & confirmatione, vt ex Concil. Trident. aduertit Nauar. *capit. 22. numer. 372.* Habetur hoc impedimentum *capit. ante baptismum, de consecrat. distinct. 4. capit. Per catechismum de cogn. spirit. lib. 6.* Pœnituisse palam, hoc est, fuisse punitum in iuncta publica pœnitentia, & solemniter talis enim pœnitentia facta, est impedimentum ad deinceps nubendum. *capit. De his capit. Antiqui 33. quest. 2.* Quod intelligendum est, dum ipsa durat, vt notat Sot. *distinct. 37.* Veruntamen hoc impedimentum nunc iam non viget, quia non fit solemniter pœnitentia, vt fieri solebat.

3. **QVÆST.** Estne peccatum mortale contrahere matrimonium cum aliquo horum impedientium impedimento? **R E S P.** Negat Petr. Sot. *lect. 1. de matrim.* Negat Armit. *lib. 60.* vt notat Tol. *lib. 7. cap. 15. numer. 6.* Dubitat Paul. *dist. 34. quest. 3. art. 2.* & Sot. *ibid.* Ratio eorum est, quia iam disuetudine inueterata, non opus est petere dispensationem circa hæc impedimenta impedientia tantum. Affirmat tamen probabilius Caiet. *verb. matrim.* *cap. 2. §. Et scito.* consentit Tol. *lib. 7. cap. 15.* quanquam inquit, non constanter affirmem. Dico igitur: De aliquibus horum impedimentorum, constat esse peccatum mortale ijs obstantibus contrahere: veluti de voto religionis, vel castitatis, de sponsalibus, de interdicto. De reliquis probabilior est opinio Caiet. & Tol. Ratio est, quia talis Ecclesiæ prohibitio, est in materia graui; transgressio verò præcepti in materia graui, obligat ad culpam grauem,

De

De dispensatione impedimento-
rum. §. 4.

- 1 Quis potest dispensare in impedimentis dirimentibus.
- 2 An Doctores dubitent de dispensatione circa qua.
- 3 Quae sunt impedimenta, de quorum dispensatione dubitant.
- 4 De dispensatione impedimentorum non dirimentium.
- 5 Cum quibus non dispensatur.
- 6 De causa ad dispensandum.
- 7 Quae est legitima causa ad dispensandum.

QUESTIO. Profer in medium, quis potest dispensare in impedimentis dirimentibus? RESP. In impedimento erroris cognationis naturalis prorecta, nea saltem vsque ad 4. gradum, pro transuersa vsque ad primum, ligamitis, metus, & impotentiae perpetuae nullus in terris dispensare valet. In reliquis solus summus Pontifex. Ratio prioris partis concluditur est, quia in ijs impedit ius naturale, vel ex defectu consensu, vel ex decentia naturaliter debita, & reuerentia, vel ex obligatione perpetua, vel ex contrarietate repugnante matrimonio, vt facile videre est in ijs, quae propositae circa vnumquodque impedimentorum. Ratio 2. partis est, quia impediunt ex solo statuto Ecclesiae. Dixi, solus cum Nau. cap. 23 num. 85. quia Episcopus non potest dispensare in aliquo impedimento dirimente secundum omnes, nisi quando impedimentum occultum est, matrimonium vero publicum, & separatio nimium scandalosa, & ad Papam, vel illius Nuncium potestatem ad dispensandum pollentem, aut nulla, aut difficillima aduocatio. Vt voluit Angel. & Sylu. cum Nau. loco proximo citato. per cap. At si. de adul. tit. de iudic. cum Ioanne de ligon & Panorm. quos ibi sequitur Instruct. 2. p. cap. 39. tit. de dispens.

disputat per. Tunc vero per epicheam dispensat Episcopus, presumitur enim ea Papæ esse voluntas.

2. *QVÆST. Dubitantne Doctores de aliquibus?* R E S P. Dubitant de tribus.

3. *QVÆST. Memor.* R E S P. Faciam lubens. Dubitant in primis de voto solemnī castitatis per professionem religionis approbatæ nuncupato. Veruntamen de ea quæ iam me rogasti. 1. p. cap. 6. §. 9. num. 5. respondi que secutus partem affirmantem, quam appellat communem. Nau. cap. 12. num. 7. contra Gloss. cap. Cum ad monasterium de statu monach. Armil. dispensatio. num. 12. Ratio mea est, quia oportebat ad bonum Ecclesiæ regimen hanc Ecclesiæ capiti potestatem relinqui extraordinariam: & ideo usus est ea non semel Papa, cuius exempla referunt Palud. & Caietan. locis citat. Hic verò restat argumentum proponere Div. Thom. oppositum asserentis? illudque solvere. Sic igitur argumentatur D. Thom. 2. 2. quæst. 88. art. 11. Post factam consecrationem calicis in ministerium altaris, tamdiu calix manet consecratus, quamdiu integer manet, neque potest ab eo, forma remanente integra, auferri consecratio, sed per votum solennæ castitatis monachus sit religiosus consecratus Deo, & religioni, ergo quamdiu ille manet, tamdiu manet consecratus voto, ac proinde adeo voto adstrictus, ut ab aliquo nequeat eo liberari. Confirmatur efficaciter ex text. ca. Cum ad monasterium: ubi Innocentius III. decernit observantiam castitatis, & paupertatis, ita esse statui religioso adhexam, ut nec etiam Sum. Pontifex valeat de ea licentiam indulgere; ergo, &c. Obiectioni posite occurrunt Caietan. citato loco. & Durand. in 4. d. 38. quæst. 2. ad 2. dicendo eam procedere, quamdiu talis monachus, qui votum emisit, manet religiosus: at verò Sum. Pontificem dispensando, facere de religioso, non religiosum, ac proinde aptum nuptui, sicut cæteri sunt, qui votum emiserunt. Dixi in voto solemnī religionis: quia in voto solemnī sacris ordinibus annexo, quod Papa possit dispensare, nemo negat, nec ipse D. Thom. imo affirmat 2. 2. quæst. 88. art. 11. in corp. & Palud. in 4. d. 37. quæst. 1. num. 8. Sor. ibidem quæst. 1. art. 1. Caiet. tom. 1. Opusc. tract. 27. quæst. 1. Gandau. quodl. 5. quæst. 18. Bellarm. de matrim. lib. 1. ca. 21.

Oper-

Oportet tamen ad hanc dispensationem interuenire causam communis utilitatis, vt notat Sor. libro 7. In d. 5. ar. 5. Dubitant deinde de matrimonio raro (ca. de consummato constans est pars negans) Negant Palud. in 4. d. 27. qu. 3. num. 25. Sor. qu. 1. ar. 4. §. Hu. tamen Almat. de potest. Eccle. ca. 1. Vict. de matrim. nu. 281. Ca. de matrim. 2. p. ca. 7. §. 4. nu. 4. Panor. ca. Ex publico de coniug. Deniq; omnes communiter Theologi restant. tom. 1. Opus. tract. 28. quanquam partem oppositā loquuntur. Ratio eorū est, quia matrimonium ratum, sicut consummatum, significat coniunctionē Christi, & Ecclesie, & iunctio autē Christi, & Ecclesie est inseparabilis, &c. Affirmat tamen Gloss. ca. Ex publico. de conuers. in Præpos. ca. fin. de spons. duor. Eelin. ca. Quæ Eccle. de matrim. communiter Canonistę testantibus in oppositū addunt Panor. & Coua. Affirmat Syl. diuortium. qu. 4. Ceterum 1. Opusc. tract. 28. Armil. dispensatio. num. 8. cum Holst. Angel. Rosel. quos citat Ambr. Cathar. contra Ceteros. 6. cap. 3. Nau. ca. 22. nu. 21. cum Mich. Medin. quem restant. Probarur vsu, & praxi, nam in eo dispensauit Martinus V. dispensauit Eugenius IV. restant oculo. D. Anton. p. tit. 1. ca. 21. §. 3. dispensauit Paul. III. & Pius IV. tunc quater petente Nau. vt ipse fatetur ca. 22. nu. 2. Ratio quia sicut ad votum, & iuramentum oportuit, vt Christus Dominus extraordinariam potestatem reliquerit dispensandi, cum id suus Vicarius expedire iudicauerit, ita ad dispensandum in matrimonio raro. Dubitant tamen de affinitate, an dirimat iure naturali in primo gradū Ecclie lineæ, Sed de hac controuersia me rogasti, & respondi, §. proxime præcedenti Sect. undecima, nihilque ad addendum occurrit.

4. QVÆST. Quis potest dispensare in impedimentis dirimentibus? RES P. Ex communi Doctorum potest dispensare Episcopus. Ita Card. Tol. li. 7. ca. 15. nu. 6. Nau. ca. 23. nu. 1. cum Palu. in 4. d. 28. qu. 2. D. Ant. 3. p. tit. 1. ca. 16. §. 4. tamen hoc expressum in iure, sed de solo incestu cōceditur Episcopo facultas dispensandi, cum est periculum in occasione. ca. Antiqui ca. in adolescentia 33. qu. 2. ca. Ex liter. 1. de cogn. consan. vxor. Tenent Palud. in 4. d. 3. qu. 1. col. 4. D. Ant. 3. p. tit. 1. ca. 15. §. 4. Hæc tamē facultas ex parte

tionis à Doctoribus extenditur ad omnia alia delicta, ex quibus oritur impedimentum, impediens tantum, ut aduertit Nau. loco citat. Excipiuntur tamē hic duo vota, nimirum castitatis, & religionis, in quibus non potest Episcopus dispēlare, iuxta cōmunem doctrinam: neq; in ijs, nisi ex urgente causa Papa dispensat. Excipiuntur sponsalia, de quibus dicam suo loco. Aduertit tamen Nauar. in 2. 2. nu. 75. & ca. 23. nu. 85. non esse in vsu, ut pro impedimento impediens tantum, ab Episcopo, vel à Papa petatur dispensatio: etiam in impedimento incestus, nisi ad contrahendum cum consanguinea à se incestuose cognita, vel cū affine, orta affinitate ex ipso incestu. Nondū enim, ait, adhuc in tanta ætate vidi, vel audiui id fieri.

§ QVÆST. Dic, cum quibus prohibet Concil. Tridentin. dispensari in impedimentis matrimonij? RESP. Apponam Concilij verba, & ex ijs facile apparet prohibitio, ita enim sessi. 24. cap. 5. de reform. Si quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe consequendæ dispensationis careat. Idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe consequendæ dispensationis careat. Idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subiiciatur pœnis: non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temere contempserit. Si vero solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimonijs, vel nulla omnino deur dispensatio, vel raro, idque ex causa, & gratis concedatur. In 2. gradu, nunquam dispenseretur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam. Ita Concil.

6 QVÆST. Requiriturne causa, ad dispensandum in matrimonij impedimentis? RESP. Dico primum. Summus Pontifex validè dispensat in toto iure humano, etiam ab Apostolis constituto, vel à Concilijs Ecclesiæ generalibus.

bus. Ita D. Thom. *quodl.* 4. *artic.* 13. Glossa, & communiter recepta capit. *Proposuit. de concess. praben.* Ratio est, quia Summus Pontifex est super omne ius humanum, & super statuta Conciliorum, ut cum communi docet D. Thom. *Opusc.* 19. *cap.* 3. & *in sente. dist.* 29. *Turrec.* lib. 2. *cap.* 93. *Ferrar. contra gent.* lib. 4. *cap.* 76. Et ratio est, quia quia caput in corpore est super membra, pastor est in oves: sed Papa est caput Ecclesie, est pastor ovium Christi, ut docet Concil. Chalcedonense *in epist. ad Leonem.* habetur *cap. Vbi periculum. de election.* in 6. Deinde, quia Papa est Christi vicarius, & ab eo immediate, non Ecclesia habet potestatem, ut decernit Concil. Florent. *sessi. ultim.* Sed de hac re Theologi. 2. 2. cum agitur de Roman. Pontifice. Ideo quamvis Concilium generale vellet auferre à Papa potestatem dispensandi circa Concilij decreta, nihil efficeret, ut notat *Turrec.* lib. 4. *Eccles.* *cap.* 52. *Victor. de potest. Papæ & Concil. prop.* 5. *Contra in qu. lib.* 4. *quæst.* 8. Dico secundum Summum Concilium dispensando sine causa in statutis Canonis Conciliorum, peccat quidem venialiter, aut lethaliter iura materiam grauem, aut leuem super qua dispensatur. Ita D. Thom. 1. 2. *quæst.* 97. *art.* 4. *Victor. de potest. Papæ & Concil. prop.* 7. *Couar. de matr. cap.* 6. §. 9. *num.* 7. Nam illi datur potestas in ædificationem. Et ideo peccat, qui scitens eo iniustam petit dispensationem, quia cooperatur illi peccato. Ita *Gloss. ca. Non est de voto,* communiter recepta, *Caiet.* 1. 2. *quæst.* 96. *art.* 5. Qui tamen vitur dispensatione facta in iure humano peccat tantum venialiter, si sequatur graue scandalum, vel damnum tertij. Ita *Victor. lib.* 1. *Iust. qu. 7. art.* 3. *Cou. proxime, Caiet. verb. dispensatio.* Ratio est, quia iure naturali tenetur pars se conformare toti, patrique legem, quam omnes alij patiuntur, quia adeo à natura ipsa edoctum est, ut illius vox sit apud Deum necam *in Troade. Ferre quam sortem patiuntur omnes, non recusat.* Dixi, in iure humano, & in statutis Canonis Conciliorum, quia in his, quæ sunt de iure diuino, quæ sunt est votum, iuramentum, matrimonium ratum, in quibus supra dixi posse Papam dispensare, dispensatio sine causa est nulla, peccatque lethaliter, qui ea vitur; ut docet cum communi dot. & *Caiet. locis citatis.*

7 QVAEST. *Qua est legitima causa dispensandi in matrimonio?* RESP. *Supposita Doctrina Victor. de potestat. Papa. prop. 12. quod semper in dispensationibus attendenda sit bonum commune, neque faciendae cum boni communi detrimento, ut docet D. Thom. 1. 2. quest. 97. artic. 4. ad 1. & quest. 100. art. 8. & 2. 2. quest. 88. art. 12. facit aliquando ad bonum commune, ut cum aliquibus ex causa dispenseretur, ut in matrimonio iam contracto veri coniuges efficiantur. Causa igitur sufficiens est scandalum, quod sequetur ex separatione contrahentium. Ita Couar. de matrim. 2. p. §. 10. numero 13. Est proles suscepta ex consanguinea bona fide, & ignoranter, quod consanguinea esset. Ita cap. Quia circa. de consang. adiuncto capit. Cum haberet, de eo, qui duxit in matr. vbi Abb. & Ioann. Andr. postea declarauit Concil. Trid. sessi. 24. cap. 5. Est ipsum matrimonium bona fide contractum à consanguineis impedimenti ignaris, & consummatum sine prolis euentu. Ita apertè Concil. Trid. Si verò solemnitatibus adhibitis impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit. Causae vero ad dispensandum, ut contrahant consanguinei, qui nondum contraxerunt, tres sunt praecipuae. Prima est angustia loci, vbi contrahentes habitant, quando non inuenitur alter paris conditionis, & nobilitatis. Secunda, quando diues eiusdem loci vult consanguineam pauperem ducere, vel indotatam, assignando uxori dotem. Tertia, quando oportet ad componendas graues inimicitias, vel ad sedandas rixas acerbas, vel ad lites componendas. Ita Nauar. capit. 22. numer. 87. Instruct. 2. p. capit. vltim. titu. de petend. dispensat. Circa dotis incompetentiam notari oportet eam sufficere respectu personarum, eiusdem loci foeminae, ideo licet in vicino loco dentur non consanguinei, qui velint foeminam talem pauperem, vel indotatam accipere coniugem, non proinde vitatur dispensatio, sed tener, & est bona. Ita declarauit Congregatio Cardinalium circa dispensationem in 4. gradu consanguinitatis. Imo declarauit in oppidis, & ciuitatibus propter ciuium paupertatem, & in alijs locis propter vicinorum cognationem posse dispensari,*

Medull. Casuum.

C c c

etiam

etiã in tertio gradu. Quoniam vero hac in re certa re-
la statui nequit, causã iustitia, & sufficientia relictis
prudẽtis iudicio dispensantis, perpensis omnibus cir-
cumstantijs appositis. Ita Arm. *dispensatio nu. 14.* & *ibidem qu. 1.*

8 **QVÆST.** *Quæ conditiones, seu circumstantiæ appo-
da sunt in petenda dispensatione circa gradum con-
tatis mixtum, seu duplicem?* **RESP.** Necessè est ad vali-
tatem dispensationis, vt vterque gradus explicetur. Et
autem gradus mixtus, seu duplex, cum ab eodem line-
descendant contrahentes æquali gradu, seu distantia
lineam paternam, & maternam, vt quando v. g. patris
fratres, & matres sunt sorores. Ita explicuit Cou. *de
trimon. 2. p. ca. 6. §. 10. nu. 12.* Ratio est, quia difficilior
est dispensatio: deinde, quia gradus mixtus, seu duplex
non intelligitur sub gradu absolute, vt habetur *cap. in
simon. & L. 2. ff. de verb. significat.*

9 **QVÆST.** *Quæ conditiones, seu circumstantiæ appo-
da sunt in petenda dispensatione?* **RESP.** Olim subiecit
mentio solius gradus remotioris, quamvis propinquior
esset prior gradus. Ita Gloss. *capit. Quod dilect. de con-
& affinit. ibid. Abb. Insuper in capit. fin. de simon. Felicitat.
Cou. de matrim. 2. p. cap. 6. §. 10. num. 12.* Ex Constit.
Clem. VI. incipiente *Nuper* Ratio erat, quia quando
sanguinacii distant inæquali gradu a stipite, quo remotior
distat, eodem gradu distat inter se, per *ca. fin. de con-
& ita loquitur Tolet. libro 7. capit. 5. num. 6.* Postea
IV. irritam declarauit dispensationem, in qua non
mentio vtriusque gradus. Atque hoc attento iure, *M.
Theologus tom. 1. inst. tract. 2. disp. 161. §. illud tamen* vtrius-
que gradus exigit mentionem. Vltimo Pius V. constitu-
tione propria, edita anno 1560, die 20. Augusti, cui appo-
suit titulum, declaratio constitutionis Pij IV. declarauit
hanc Pij IV. constitutionem. Statuit igitur Pius V. non
esse necessariam mentionem vtriusque gradus, nisi pro-
pina propinquior sit in 1. gradu, sed iubet, vt post obta-
tas literas dispensationis, obtineantur aliæ literæ con-
ratoris super gradu propinquiori. Ita adnotauit Nau. *in
22. nu. 86. Gutex. in can. qu. ca. 15. nu. 3.*

10 **QVÆST.** *Estne in petitione dispensationis cum con-*

guinea, vel affine, exprimenda copula, cum eadem habita?
 R E S P. Maxime. Ita habet stylus Curiae, declarauitque
 congregatio Cardinalium. Solent enim hæc verba in di-
 spensationibus apponi, dummodo copula non interces-
 serit.

II QVAEST. Non est habita copula supradicta, ante ex-
 peditionem literarum dispensantium, & ideo nec facta est de
 copula mentio: sed habita fuit post expeditionem literarum,
 antequam presentarentur Episcopo proprio; rogo an valeant
 tales Litera dispensantes? R E S P. Dupliciter fit huiusmodi
 dispensatio: nimirum aut gratiose ab ipso Papa immedia-
 te dispensante: aut mediate per commissionem, qua
 Papa delegat potestatem Ordinario proprio impetra-
 tionum dispensandi cum illis. Ita loquitur Concil. Trident.
 sessi. 22. ca. 5. de reform. Dispensationes, inquit, quacunque au-
 thoritate concedenda, si extra Romanam Curiam commit-
 tenda erunt, committantur Ordinarijs illorum, qui eas impe-
 trauerint: ea vero, qua gratiose conceduntur, suum non sorti-
 antur effectum, nisi prius ab eisdem tanquam delegatis Aposto-
 licis, summarie tantum, & extraiudicialiter cognoscatur, ex-
 pressas preces surreptionis, & obreptionis vitio non subiaccere.
 Hoc posito dico sic, Si dispensatio fiat primo modo, te-
 net, licet habita fuerit copula, antequam Ordinatio literæ
 præsententur, neque dum factum sit examen de vitio
 surreptionis, & obreptionis, si re vera tale vitium non
 sit. Si vero dispensatio fiat secundo modo, & ante Or-
 dinarij dispensationem, habita fuerit copula, ea dete-
 cta, Ordinarius nequit dispensare, ea vero occultata, di-
 spensatio est nulla. Ita declarauit Congreg. Cardinal.
 notat Guter. in q. can. capit. 15. num. 21. Sed de hæc re plura
 apud Cord. qu. 45.

CAPVT XVII.

De Sponsalibus, & denunciationibus.

De Sponsalibus. §. 1.

- 1 Vnde dictum est nomen sponsalia.
- 2 Quo pacto definiuntur sponsalia.

Ccc 2

3 An